

Projekt z dnia 28 maja 2010 r.

**Projekt założeń
projektu ustawy o zmianie ustawy o organizowaniu i
prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych
innych ustaw**

I. WPROWADZENIE

1. Aktualny stan stosunków społecznych oraz aktualny stan prawny

Niniejszy projekt założeń powstał w wyniku prowadzonych w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego prac dotyczących skatalogowania tych obecnie obowiązujących przepisów, które - z punktu widzenia osób i instytucji działających w obszarze kultury – stwarzają trudności w ich bieżącym funkcjonowaniu, bądź to poprzez tworzenie nieuzasadnionych barier, ograniczeń, obowiązków itp., bądź poprzez wywoływanie wątpliwości interpretacyjnych.

Niniejszy projekt założeń ma na celu również wprowadzenie nowych instytucji prawnych, które będą miały pozytywny wpływ na regulowany obszar.

Obszar prawa kultury jest uregulowany obecnie w następujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13, poz.123, z późn. zm.¹⁾),
- ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.²⁾),
- ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.³⁾),

¹) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 364, z 2003 r. Nr 96, poz. 874, Nr 162, poz. 1568 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 11, poz. 96 i Nr 261, poz. 2598, z 2005 r. Nr 131, poz. 1091 i Nr 132, poz. 1111, z 2006 r. Nr 227, poz. 1658 oraz z 2009 r. Nr 62, poz. 504.

²) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2005 r. Nr 64, poz. 565 oraz z 2007 r. Nr 136, poz. 956.

³) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 129, poz. 1440, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

- ustawie z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych (Dz. U. Nr 152, poz. 722, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 oraz z 2008r. Nr 171, poz. 1056),
- ustawie z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 132, poz. 1111, z późn. zm. ⁴⁾),
- ustawie z dnia 16 lipca 1987 r. o państwowych instytucjach filmowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 102, poz. 710 oraz z 2009 r. Nr 98, poz. 817),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm. ⁵⁾).

Nadto, w odniesieniu do podmiotów działających w sferze kultury (zwłaszcza instytucji kultury) szczególne znaczenie mają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm. ⁶⁾),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 , poz.1240 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146),
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 i Nr 165, poz. 1316 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278),
- ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm. ⁷⁾),

⁴) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 oraz z 2009 r. Nr 201, poz. 1540.

⁵) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362 i Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804 oraz z 2010 r. Nr 75, po. 474.

⁶) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220, poz. 1420 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241, Nr 206, poz. 1591, Nr 219, poz. 1706 i Nr 223, poz. 1778.

⁷) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i 703, Nr 86, poz. 958, Nr 103, poz. 1100, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1315 i 1324, z 2001 r. Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190 i Nr 125, poz. 1363, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 141, poz. 1179, Nr 169, poz. 1384, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1684 i Nr 230, poz. 1922, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874, Nr 137, poz. 1302, Nr 180, poz. 1759, Nr 202, poz. 1957, Nr 217, poz. 2124 i Nr 223, poz. 2218, z 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 121, poz. 1262, Nr 123, poz. 1291, Nr 146, poz. 1546, Nr 171, poz. 1800, Nr 210, poz. 2135 i Nr 254, poz. 2533, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 57, poz. 491, Nr 78, poz. 684, Nr 143, poz. 1199, Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1419 i 1420, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz. 970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353, Nr 217, poz. 1589 i Nr 251, poz. 1847, z 2007 r. Nr 165, poz. 1169, Nr 171, poz. 1208 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1316, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 19, poz. 100, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 69, poz. 587, Nr 79, poz. 666, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 157, poz. 1241, Nr 165, poz. 1316 i Nr 215, poz. 1664 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 357 i Nr 75, poz. 473.

- ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176, z późn. zm. ⁸⁾),
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535, z późn. zm. ⁹⁾),
- ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 121, poz. 844, z późn. zm. ¹⁰⁾),
- ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966, z późn. zm. ¹¹⁾),
- ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689, z późn. zm. ¹²⁾),

8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 22, poz. 270, Nr 60, poz. 703, Nr 70, poz. 816, Nr 104, poz. 1104, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 73, poz. 764, Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 89, poz. 968, Nr 102, poz. 1117, Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363 i 1370 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 19, poz. 199, Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 78, poz. 715, Nr 89, poz. 804, Nr 135, poz. 1146, Nr 141, poz. 1182, Nr 169, poz. 1384, Nr 181, poz. 1515, Nr 200, poz. 1679 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 595, Nr 84, poz. 774, Nr 90, poz. 844, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302, Nr 166, poz. 1608, Nr 202, poz. 1956, Nr 222, poz. 2201, Nr 223, poz. 2217 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1163, Nr 116, poz. 1203, 1205 i 1207, Nr 120, poz. 1252, Nr 123, poz. 1291, Nr 162, poz. 1691, Nr 210, poz. 2135, Nr 263, poz. 2619 i Nr 281, poz. 2779 i 2781, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 30, poz. 262, Nr 85, poz. 725, Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 102, poz. 852, Nr 143, poz. 1199 i 1202, Nr 155, poz. 1298, Nr 164, poz. 1365 i 1366, Nr 169, poz. 1418 i 1420, Nr 177, poz. 1468, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz. 970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353 i 1354, Nr 217, poz. 1588, Nr 226, poz. 1657 i Nr 249, poz. 1824, z 2007 r. Nr 35, poz. 219, Nr 99, poz. 658, Nr 115, poz. 791 i 793, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1288, Nr 191, poz. 1361 i 1367, Nr 192, poz. 1378 i Nr 211, poz. 1549, z 2008 r. Nr 97, poz. 623, Nr 141, poz. 888, Nr 143, poz. 894, Nr 209, poz. 1316, Nr 220, poz. 1431 i 1432, Nr 223, poz. 1459 i Nr 228, poz. 1507, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 6, poz. 33, Nr 19, poz. 100, Nr 69, poz. 587, Nr 79, poz. 666, Nr 91, poz. 741, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035 i 1037, Nr 127, poz. 1052, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540 i 1541 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146.

9) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 113, Nr 90, poz. 756, Nr 143, poz. 1199 i Nr 179, poz. 1484, z 2006 r. Nr 143, poz. 1028 i 1029, z 2007 r. Nr 168, poz. 1187 i Nr 192, poz. 1382, z 2008 r. Nr 74, poz. 444, Nr 130, poz. 826, Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1320, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 116, poz. 979, Nr 195, poz. 1504, Nr 201, poz. 1540 i Nr 215, poz. 1666 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 357 i Nr 75, poz. 473.

10) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1601, Nr 225, poz. 1635, Nr 245, poz. 1775, Nr 249, poz. 1828 i Nr 251, poz. 1847, z 2008 r. Nr 93, poz. 585, Nr 116, poz. 730 i Nr 223, poz. 1463 oraz z 2009 r. Nr 56, poz. 458 i Nr 215, poz. 1674.

11) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 141, poz. 1011, Nr 225, poz. 1635 i Nr 249, poz. 1828 oraz z 2007 r. Nr 191, poz. 1370.

12) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 123, poz. 1291, Nr 145, poz. 1537 i Nr 281, poz. 2785, z 2005 r. Nr 78, poz. 684 i Nr 183, poz. 1538, z 2009 r. Nr 65, 545 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 144.

- ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm. ¹³⁾),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm. ¹⁴⁾),
- ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm. ¹⁵⁾),
- ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm. ¹⁶⁾).

Obszaru kultury dotyczą również następujące akty prawne Unii Europejskiej:

- dyrektywa Rady 99/70/EWG z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez UNICE, CEEP oraz ETUC (Dz. Urz. UE L z 1999 r. nr 175),
- dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią (Dz. Urz. UE L z 1992 r. nr 348),

¹³) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658 i Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662 i Nr 181, poz. 1293 oraz z 2009 r. Nr 157, poz. 1241.

¹⁴) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2782, z 2005 r. Nr 130, poz. 1087, Nr 169, poz. 1420 i Nr 175, poz. 1459, z 2006 r. Nr 64, poz. 456, Nr 104, poz. 708 i Nr 220, poz. 1600 i 1601, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 59, poz. 369 i Nr 220, poz. 1412, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 42, poz. 335 i 340, Nr 98, poz. 817, Nr 161, poz. 1279 i 1281 i Nr 206, poz. 1590 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 47, poz. 278.

¹⁵) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654 oraz z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704.

¹⁶) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 124, poz. 859, Nr 127, poz. 880 i Nr 128, poz. 883, z 2008 r. Nr 44, poz. 262, Nr 63, poz. 394, Nr 182, poz. 1121, Nr 195, poz. 1198, Nr 216, poz. 1367 i Nr 220, poz. 1414, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 57, poz. 466 i Nr 72, poz. 619 oraz z 2010 r. Nr 8, poz. 51 i Nr 81, poz. 531.

- dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L z 2006 r. nr 347/1, nr 384/92, z 2007 r. nr 335/60, nr 346/13, z 2008 r. nr 44/11 oraz z 2009 r. nr 14/7, nr 116/18 i nr 175/12),
- dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/18/WE z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych (Dz. Urz. UE L z 2004 r. nr 134).

2. Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy

Analiza obecnych przepisów z zakresu prawa kultury prowadzi do wniosku, że podmioty działające w tym obszarze napotykać szereg ograniczeń wynikających z przepisów, a wiele przepisów budzi wątpliwości interpretacyjne. Niniejszy projekt założeń zawiera propozycje, które mają na celu zmianę niekorzystnych regulacji oraz wprowadzenie jednoznacznych przepisów w miejsce tych, które budzą wątpliwości. Nadto, projekt założeń zawiera regulacje dotyczące nowych instytucji prawnych, które były od dawna postulowane przez środowiska świata kultury.

3. Możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie celu

Brak jest możliwości podjęcia alternatywnych – w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy - środków umożliwiających osiągnięcie celu.

4. Podmioty, na które oddziaływać ma projektowana ustawa

Projektowana ustawa oddziaływać będzie na:

- państwowe i samorządowe instytucje kultury,
- pracowników instytucji kultury (w tym ich dyrektorów i zastępców dyrektorów),
- organizatorów instytucji kultury,
- osoby odznaczone Medalem „Gloria Artis”,
- samorządy gminne, powiatowe i wojewódzkie,

- Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zwanego dalej „Ministrem Kultury”,
- Ministra Finansów,
- osoby uczestniczące w rynku sztuki,
- wydawców,
- twórców i artystów,
- animatorów kultury.

5. Przewidywane skutki finansowe uchwalenia projektowanej ustawy i źródła ich pokrycia

Projektowana regulacja nie będzie wymagała wydatkowania dodatkowych środków z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Jest to spowodowane w szczególności tym, że projekt zawiera szereg rozwiązań korzystnych dla finansów publicznych, a wiele z rozwiązań ma na celu poprawę efektywności wykorzystywania środków przeznaczonych na działalność kulturalną. Natomiast szczegółowy opis przewidywanych skutków finansowych projektowanej ustawy jest zawarty w części III niniejszego projektu założeń.

II. PROPOZYCJE ROZSTRZYGNIEĆ NIEZBĘDNE DO OPRACOWANIA PROJEKTU USTAWY I ICH UZASADNIENIE

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy

Niniejszy projekt założeń dotyczy zmiany ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw. Krąg podmiotów, na które będzie oddziaływać ustawa określa część I. 4. niniejszego projektu założeń.

2. Objasnienie podstawowych określeń użytych w projektowanej ustawie

Niniejsze założenia wprowadzają lub zmieniają następujące pojęcia o charakterze definicji:

- instytucje kultury - instytucje artystyczne i inne instytucje kultury (zob. pkt 3.1.3.),

- sezon artystyczny, pracownicy artystyczni (zob. pkt 3.1.17.).

3. Przepisy merytoryczne

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej

3.1.1. Określanie wymagań kwalifikacyjnych i trybu stwierdzania kwalifikacji uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w niektórych instytucjach kultury

Minister Kultury posiada kompetencje do określania, w drodze rozporządzeń, wymagań kwalifikacyjnych (i trybu stwierdzania kwalifikacji) uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w niektórych instytucjach kultury. Wynikają one z upoważnień ustawowych zamieszczonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (art. 6), ustawie o muzeach (art. 32 ust. 4) i ustawie o bibliotekach (art. 29 ust. 4).

Obowiązujące rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych i trybu stwierdzania kwalifikacji uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w niektórych instytucjach kultury, dla których organizatorem jest administracja rządowa lub jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 26, poz. 234, z późn. zm.) nie realizuje w sposób kompleksowy upoważnienia zawartego w art. 6 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Uzasadnione jest określanie wymagań kwalifikacyjnych w stosunku do muzealników oraz bibliotekarzy – z uwagi na specjalistyczny charakter muzeów i bibliotek oraz szczególne uregulowania w odrębnych ustawach dotyczących muzeów i bibliotek.

Nie wydaje się natomiast zasadnym i potrzebnym, aby Minister Kultury musiał określać wymagania kwalifikacyjne do zajmowania określonych stanowisk w instytucjach kultury innych niż muzea i biblioteki.

Odstąpienie od wymogu określania wymagań kwalifikacyjnych wobec pracowników instytucji kultury innych niż muzea i biblioteki ma na celu zwiększenie mobilności artystów i osób zawodowo związanych z kulturą. Wymagane kwalifikacje pracowników instytucji artystycznych są związane ze szczególnymi potrzebami wynikającymi z rodzaju instytucji i ze specyfiką jej działalności, w związku z tym określanie wymagań kwalifikacyjnych powinno należeć do kompetencji osób odpowiedzialnych za działalność danej instytucji. Jeśli chodzi o kwalifikacje pracowników innych instytucji kultury, należy stwierdzić, że działalność w obszarze animacji kultury, prowadzona w szczególności przez domy i ośrodki kultury, jest trudna do zdefiniowania, przedmiot działalności ulega ciągłej zmianie i wiele jest sposobów pracy i stosowanych metod. Nie jest prowadzone kierunkowe kształcenie na poziomie wyższym. Należy również zaznaczyć, że Polska jest jedynym krajem Unii Europejskiej, w którym zawód animatora kultury jest zawodem regulowanym.

Dla rozwiązania zarysowanych problemów proponuje się skreślenie art. 6 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

3.1.2. Medal „Gloria Artis”

Obecnie obowiązujące przepisy nie umożliwiają noszenia rozetki Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis" oraz wydawania wtórnika legitymacji.

Dla rozwiązania zaistniałych problemów proponuje się odpowiednią zmianę brzmienia art. 7 ust. 5 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także dokonanie innych koniecznych zmian w art. 7, dzięki którym zostanie dookreślony sposób noszenia rozetki oraz wydawanie wtórnika legitymacji.

3.1.3. Wprowadzenie ustawowego podziału instytucji kultury na instytucje artystyczne i inne instytucje kultury

Z funkcjonowaniem instytucji kultury takich jak teatry, opery, operetki czy filharmonie związanych jest szereg problemów właściwych tylko tym instytucjom. Dla instytucji tych, określanych jako instytucje artystyczne, proponuje się wprowadzenie

szczególnych regulacji związanych z sezonem artystycznym oraz szczególnych regulacji dotyczących pracowników artystycznych. (zob. 3.1.17.) W związku z tym niezbędne jest wprowadzenie ustawowego podziału rodzajów instytucji kultury na instytucje artystyczne i inne instytucje kultury będącego odzwierciedleniem funkcjonującego podziału.

Proponuje się wprowadzenie (w rozdziale II ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) ustawowego podziału instytucji kultury na:

- instytucje artystyczne, obejmujące w szczególności teatry, opery, operetki, filharmonie, zespoły pieśni i tańca, orkiestry;
- inne instytucje kultury.

O formie działalności instytucji artystycznej i innej instytucji kultury będzie decydował organizator w akcie założycielskim (art. 11), bądź w akcie o połączeniu, podziale instytucji kultury, w której określi przedmiot działania takiej instytucji, a następnie statut będzie szczegółowo określał przedmiot działalności.

Wprowadzenie tego podziału jest konieczne dla logiki dalszych zmian w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, które przewidują odstępstwa od ogólnych uregulowań dla tych spośród dotychczasowych instytucji kultury, które po zmianach określane będą jako instytucje artystyczne. Pozwolą one na stworzenie większej elastyczności w działaniu tych instytucji i dostosowanie ich do specyfiki działań artystycznych. Podkreśla to różnice zarówno w ich zadaniach, gdzie prowadzenie działalności artystycznej jest traktowane jako cel podstawowy, jak i akcentuje strukturę wewnętrzną np. sankcjonuje istnienie zespołu lub zespołów artystycznych jako podstawowych członów struktury organizacyjnej instytucji.

3.1.4. Statut instytucji kultury

Obecnie obowiązujący art. 13 ust. 2 pkt 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej zawiera postanowienie powodujące problemy, tzn. w praktyce statuty instytucji kultury nie wskazują, zgodnie z art. 13 ust. 2 pkt 4 „sposobu uzyskiwania środków finansowych”, lecz „źródła finansowania”.

Proponuje się zatem wprowadzenie zmian w treści art. 13 ust. 2 pkt 4, który będzie przewidywał wskazywanie w statucie instytucji kultury źródeł finansowania zamiast sposobu uzyskiwania środków finansowych.(zob. pkt 3.2.2. oraz pkt 3.3.1.)

3.1.5. Wykaz obiektów, w których prowadzona jest jako podstawowa działalność kulturalna

Obowiązujący art. 14 a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, odnoszący się do tworzenia wykazu obiektów, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna pełni istotną funkcję ochronną i gwarancyjną dla materialnej substancji kulturalnej. Nie pozwala on bowiem na przeznaczenie wyłącznie na inne cele niż kulturalne obiektów o szczególnej wartości historycznej lub obiektów, które zostały wybudowane z przeznaczeniem na cele kulturalne. W przepisie brak jednak właściwych wytycznych dotyczących kryteriów tworzenia wspomnianego wykazu. Jednocześnie rozporządzenie wydane na podstawie art. 14 a ust. 3 omawianego przepisu wskazuje w przeważającej większości nie obiekty (nieruchomości), a instytucje kultury. Ponadto wydaje się, że lista wskazana w rozporządzeniu jest zbyt szeroka.

Proponuje się w art. 14 a uchylenie ust. 2 oraz zmianę przepisu ust. 3 poprzez wskazanie w nim precyzyjnych wytycznych dotyczących treści rozporządzenia, które powinny uwzględniać wartość historyczną lub zabytkową obiektów lub ich pierwotne przeznaczenie na cele kulturalne

Tak doprecyzowana treść zapisu umożliwi wydanie rozporządzenia, w którym określone zostaną precyzyjnie obiekty poprzez identyfikację zgodną z definicją obiektu budowlanego w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego.

3.1.6. Dyrektor instytucji kultury

Przepis art. 15 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej dotyczący powoływania i odwoływania dyrektora instytucji kultury w obecnym kształcie wywołuje wątpliwości. Jest bowiem niejasne czy, w takim przypadku,

organizator obowiązany jest do konsultacji ze wszystkimi organizacjami związkowymi działającymi w danej instytucji, czy tylko z tą, która reprezentuje dyrektora (przyszłego dyrektora) oraz jaki jest krąg „stowarzyszeń zawodowych i twórczych”, z którymi również należy przeprowadzić konsultacje. Podkreślenia wymaga także, że w tym drugim przypadku ustawa nie określa – w przeciwieństwie do organizacji związkowych - czy chodzi o stowarzyszenia zawodowe i twórcze działające w danej instytucji, czy takie, do których należy dyrektor (przyszły dyrektor), czy też o jeszcze szerszy krąg podmiotów. Należy także zauważyć, że co do zasady stowarzyszenia zawodowe i twórcze z reguły nie działają „w instytucji kultury”, co najwyżej niektórzy pracownicy danej instytucji mogą należeć do danego stowarzyszenia zawodowego czy twórczego. Jedynie nieliczne organizacje mają swoje koła w instytucjach (w szczególności w teatrach).

Powyższe niejasności powodują w praktyce liczne problemy, zwłaszcza w przypadku procedury odwoływania dyrektorów. Podnoszony jest bowiem wtedy bardzo często zarzut nieprawidłowego trybu konsultacji zastosowanego przy procedurze odwołania dyrektora. Orzecznictwo sądów pracy w tym zakresie jest niejednolite.

Konsultacja ze stowarzyszeniami – choć wymagana w obecnym stanie prawnym – w bardzo wielu przypadkach nie jest stosowana wobec niemożności ustalenia kręgu stowarzyszeń uprawnionych do takiej konsultacji. W przypadku stowarzyszeń nie ma także – w przeciwieństwie do związków zawodowych – obowiązku informowania organizatora o funkcjonowaniu stowarzyszenia w instytucji.

Drugą istotną kwestią jest czas, na jaki ma być powoływany dyrektor. Dla zapewnienia stabilności działania instytucji kultury się wskazane jest, aby powołanie dyrektora mogło następować tylko na czas określony, bowiem w takim przypadku odwołanie może nastąpić tylko w enumeratywnie określonych w art. 15 ust. 5 przypadkach (na własną prośbę, z powodu choroby trwale uniemożliwiającej wykonywanie obowiązków, z powodu naruszenia przepisów prawa w związku z zajmowanym stanowiskiem, w razie odstąpienia od realizacji uzgodnionego z organizatorem programu działania instytucji kultury oraz w razie przekazania państwowej instytucji kultury w trybie art. 21a ustawy). Takie rozwiązanie stwarzałoby

większą gwarancję stabilności pracy dyrektora, co jest szczególnie istotne w instytucjach artystycznych.

Przyjąć należy, że obowiązek zasięgnięcia opinii związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych powinien co do zasady pozostać, gdyż zapewnia możliwość wyrażenia opinii przez reprezentantów pracowników danej instytucji i w niektórych przypadkach opinia może mieć wpływ na decyzję organizatora. Natomiast należy doprecyzować przepis art. 15 ust. 1 ustawy, tak aby konsultacje dotyczyły wszystkich organizacji związkowych działających w danej instytucji oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych właściwych ze względu na działalność prowadzoną przez daną instytucję. Takie rozwiązanie zapewni większą pewność w funkcjonowaniu instytucji, tak ze względu na wyeliminowanie wątpliwości co do trybu konsultacji, jak i na zmniejszone ryzyko ponoszenia ciężaru roszczeń odszkodowawczych wobec dyrektorów, w stosunku do których procedura konsultacji została zastosowana nieprawidłowo.

Ponadto, za zbędne należy uznać konsultacje ze związkami zawodowymi i stowarzyszeniami zawodowymi i twórczymi przy powoływaniu dyrektora w przypadku wyłonienia dyrektora w konkursie, gdyż zarówno przedstawiciele związków zawodowych jak i stowarzyszeń mają ustawowo zagwarantowany udział w komisji konkursowej. Dlatego też, proponuje się wprowadzenie uregulowania przewidującego, że zasięgnięcie opinii związków i stowarzyszeń nie jest konieczne przy powołaniu dyrektora wyłonionego w drodze konkursu zgodnie z art. 16 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Natomiast dla zapewnienia stabilności działania instytucji kultury oraz wzmocnienia pozycji dyrektora proponuje się zrezygnowanie z możliwości powołania dyrektora na czas nieokreślony (art. 15 ust. 1 ustawy), a także wprowadzenie normy przewidującej, że w sprawach nieuregulowanych stosuje się przepisy art. 68-72 Kodeksu pracy. Z uwagi na proponowane regulacje dotyczące instytucji artystycznych (pkt 3.1.17) proponuje się przepis, aby dyrektorzy instytucji artystycznych powoływani byli na czas określony, na okres od trzech do pięciu sezonów artystycznych, a dyrektorzy innych instytucji kultury powoływani mogą być na czas określony - do lat siedmiu.

Ponadto, zgodnie z przyjętymi założeniami, w przypadku powołania przez organizatora dyrektora na kolejną kadencję, nie będzie wymagane (zgodnie z art. 15 ust.) uzyskanie zgody Ministra Kultury, a jedynie jego opinii.

Uzyskanie zgody Ministra Kultury nie będzie również wymagane w przypadku powołania na kolejną kadencję dyrektora w trybie art. 16 ust. 3, a jedynie jego opinii.

Ponadto przepis art. 15 ustawy, ma bezpośrednie zastosowanie m. in. do dyrektora muzeum będącego jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej, którym może być funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej. Koniecznym jest zachowanie możliwości powoływania dyrektora tego muzeum na czas nieokreślony, umożliwi to bowiem odwołanie go, również ze względów wynikających z pragmatyki służbowej. W związku z powyższym, proponuje się zmianę w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 oraz Nr 18, poz. 97), tak by dyrektor muzeum będącego jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej mógł być powoływany również na czas nieokreślony. (zob. pkt 3.5.)

Powoływanie dyrektora instytucji kultury na czas określony powinno być także połączone z zawarciem, pomiędzy organizatorem, a dyrektorem porozumienia (umowa, kontrakt, porozumienie, uzgodnienie) zawierającego szczegółowy zakres zobowiązań jednej i drugiej strony. Elementy tak przyjętego porozumienia mogą dotyczyć m.in. programu działania (np. programy naprawcze, program wystaw, ilość premier, ilość i ranga przedstawień gościnnych, udział w programach realizowanych przez organizatora), a także w zależności od rodzaju instytucji kultury i jej potrzeb szczegółowych ustaleń dotyczących oczekiwań zarówno organizatora jak i dyrektora w zakresie funkcjonowania instytucji kultury (programy wieloletnie, inwestycje).

3.1.7. Powierzenie zarządzania instytucją kultury osobom prawnym i fizycznym

Art. 15 ust. 4a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej umożliwia powierzenie zarządzania instytucją kultury osobom prawnym i fizycznym. Takie rozwiązanie mogłoby być bardzo atrakcyjne dla budowania rzeczywistego partnerstwa publiczno-prywatnego w sektorze kultury. Niestety w obecnym stanie

prawnym przepis ten jest niezwykle trudny do zastosowania. Przepis w tym brzmieniu wprowadzony został do ustawy w 1991 roku, czyli jeszcze przed wejściem w życie regulacji dotyczących partnerstwa publiczno-prywatnego, czy też aktualnie obowiązujących przepisów o zamówieniach publicznych. Dlatego konieczne jest jego doprecyzowanie i rozwinięcie przepisów dotyczących powierzenia zarządzania instytucją kultury osobom prawnym lub fizycznym.

Proponuje się zatem zmianę art. 15 ust. 4a, tak aby przepis określał sposób powierzenia zarządzania instytucją kultury osobie prawnej lub fizycznej.

Proponuje się wykreślenie w ust. 4a odwołania do ustawy o przedsiębiorstwach państwowych.

Powierzenie zarządzania instytucją kultury winno odbywać się w trybie konkursu, zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych.

Proponuje się, aby zarządzanie instytucją kultury było powierzane osobie prawnej lub fizycznej w formie umowy, która winna określać, szczegółowo prawa i obowiązki organizatora oraz zarządcy. Zakres przedmiotowy umowy zawieranej przez organizatora z zarządcą powinien określać obowiązkowe elementy takiej umowy w szczególności: warunki wynagrodzenia zarządcy, kryteria oceny pracy zarządcy, przesłanki i sposób rozwiązywania umowy, szczegółowe zasady odpowiedzialności zarządcy za powierzoną instytucję kultury, obowiązek posiadania ubezpieczenia.

Umowa winna również odnosić się do elementów związanych z udostępnianiem zarządcy infrastruktury przypisanej konkretnej instytucji kultury, i tak umowa ta winna także określać:

- 1) przejrzysty mechanizm wynagrodzenia (zapewnienie równowagi świadczeń, brak nadmiernej rekompensaty).
- 2) precyzyjne ustalenie wzajemnych zobowiązań stron,
- 3) ustalenie poziomu zysku,
- 4) podział (ewentualnie zwrot dodatkowych („nadmiernych”) zysków,
- 5) niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązań (system kar),
- 6) kontrola (monitoring) realizacji przedsięwzięcia.

3.1.8. Zastępca dyrektora instytucji kultury

Obecnie obowiązujący art. 15 ust. 6 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej sprawia problemy interpretacyjne dotyczące tego, czy w instytucji kultury może być powołany zastępca dyrektora, w przypadku gdy takiego stanowiska nie przewiduje statut instytucji.

Proponuje się zmianę art. 15 ust. 6 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej w taki sposób, aby z przepisu jasno wynikało, że w instytucji kultury może być utworzone stanowisko zastępcy dyrektora lub stanowiska zastępców dyrektora, jeżeli tak stanowi statut. Statut powinien określać sposób oraz tryb ich powoływania i odwoływania.

3.1.9. Łączenie różnych form organizacyjnych instytucji kultury

Praktyczne problemy i wątpliwości budzi – w świetle art. 18 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej - możliwość łączenia różnych form organizacyjnych przewidzianych w ustawie w ramach jednej instytucji kultury. Teoretycznie możliwość taka nie jest wyłączona, jednak nie można wykluczyć odmiennej interpretacji np. ze strony instytucji kontrolnych, czy nadzorczych.

Należy podkreślić, że łączenie różnych form organizacyjnych może przynieść pozytywne skutki, szczególnie jeśli chodzi o efektywność wykorzystywania środków przeznaczonych na działalność kulturalną, wykorzystanie bazy lokalowej i kadr. Łączenie różnych form organizacyjnych w jednej instytucji kultury jest szczególnie atrakcyjne i racjonalne w przypadku gminnych instytucji kultury. W odniesieniu do niektórych instytucji może być uzasadnione także łączenie form organizacyjnych należących do grupy instytucji artystycznych z formami należącymi do grupy innych instytucji kultury w celu powołania jednej instytucji. Dotyczyć to może np. połączenia teatru i galerii, orkiestry i ogniska muzycznego lub nawet teatru i domu kultury, co w efekcie pozwoli na prowadzenie w ramach jednej instytucji zarówno zawodowej działalności artystycznej jak i działalności służącej animacji, edukacji kulturalnej i upowszechnianiu kultury. Decyzję o zaliczeniu tego rodzaju instytucji do określonej grupy (instytucji artystycznych lub innych) podejmuje organizator w akcie o

połączeniu instytucji kultury, o którym mowa w art. 19 ust. 2 i 3 ustawy, kierując się dominującą funkcją instytucji powstałej w wyniku połączenia, określając jednocześnie przedmiot działania instytucji kultury, do którego odnoszą się przepisy dotyczące działalności instytucji artystycznych.

W przypadku łączenia w ramach jednej instytucji kultury biblioteki oraz muzeum z inną formą organizacyjną instytucji kultury, do działalności muzealnej i bibliotecznej stosuje się przepisy ustawy o muzeach oraz ustawy o bibliotekach.

Umożliwienie łączenia instytucji kultury, wraz z omówioną poniżej (punkt 3.1.10) możliwością podziału instytucji, pozwala elastycznie reagować na lokalne potrzeby oraz dostosowywać rozwiązania organizacyjne do zmieniających się koncepcji działalności.

Proponuje się dodanie w art. 18 uregulowania przewidującego możliwość łączenia instytucji kultury w celu utworzenia jednej instytucji łączącej różne formy organizacyjne, o których mowa w ustawie i prowadzącej działalność kulturalną (w tym działalność artystyczną) o różnym charakterze z zakresu tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury.

Proponuje się wprowadzić analogiczne rozwiązanie dotyczące możliwości utworzenia na podstawie aktu o utworzeniu instytucji kultury (art. 11), których przedmiotem działalności jest prowadzenie działalności kulturalnej (w tym działalności artystycznej) o różnym charakterze z zakresu tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury.

3.1.10. Podział instytucji kultury

Wątpliwości budzi brzmienie art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, którego językowa interpretacja prowadzi do wniosku, że w przypadku podziału instytucji kultury konieczne jest utworzenie, niejako od nowa, dwóch lub więcej instytucji. Istnieje potrzeba stworzenia możliwości wydzielenia z jednej instytucji innej (nowej) np. stworzenie nowej instytucji na bazie wyodrębnionej

jednostki istniejącej instytucji. W obecnym stanie prawnym (art. 20 ust. 2) przy podziale instytucji kultury polegającym na wyłączeniu z niej wyodrębnionej jednostki lub jednostek organizacyjnych można je jedynie włączyć do innej (już istniejącej) instytucji kultury.

Proponuje się zmianę art. 20 ust. 2 i 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, tak aby dodać możliwość wyłączenia z instytucji kultury wyodrębnionej jednostki lub jednostek organizacyjnych w celu utworzenia na ich bazie nowej instytucji kultury.

3.1.11. Współprowadzenie instytucji kultury

Do tej pory przewidziane w ustawie umowy o współprowadzeniu instytucji kultury przez więcej niż jednego organizatora zawierają przepisy dotyczące powoływania dyrektora oraz określenia wielkości środków ponoszonych przez każdą z przystępujących do współprowadzenia stron. Umowy takie powinny mieć określone ramy czasowe.

W związku z tym proponuje się, uzupełnienie art. 21 ust. 3 i wprowadzenie wymogu, że umowa powinna określać również czas na jaki została zawarta.

Współprowadzenie instytucji kultury przez więcej niż jednego organizatora ma służyć wspieraniu konkretnych instytucji w określonym czasie. Umawiający się organizatorzy winni mieć pełną swobodę w kształtowaniu mapy instytucji współprowadzonych w skali kraju, jak i w skali regionalnej. Określenie czasu na jaki taka umowa zostaje zawarta pozwala na planowanie objęcia formą współpracy w innym przedziale czasowym innych instytucji.

Jednocześnie pozwala także na przedłużanie okresu na jaki została zawarta umowa.

W odniesieniu do stosunków powstałych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy w zakresie przepisów przejściowych planowana będzie norma prawna, która przewidywać będzie, że umowy dotychczasowe zawarte na czas nieokreślony wygasną z końcem roku budżetowego po roku wejścia w życie ustawy.

3.1.12. Plan finansowy instytucji kultury

Dostosowując brzmienie przepisów projektowanej ustawy do ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (art. 30 i 31) dotychczasowy art. 27 ust. 3 i 4 należy zmienić w ten sposób, że:

- podstawą gospodarki finansowej instytucji kultury jest plan finansowy ustalony przez dyrektora z zachowaniem wysokości dotacji organizatora (art. 30 ustawy o finansach publicznych),

- instytucje kultury wyodrębniają w swoich planach finansowych (art. 31 ustawy o finansach publicznych):

1) przychody z prowadzonej działalności,

2) dotacje z budżetu państwa lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego,

3) koszty, w tym:

a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,

b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,

c) zakup towarów i usług;

4) środki na wydatki majątkowe;

5) środki przyznane innym podmiotom;

6) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;

7) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

- ujęte w rocznych planach finansowych instytucji kultury (art.52 ustawy o finansach publicznych):

a) przychody – stanowią prognozy ich wielkości;

b) koszty – mogą ulec zwiększeniu, jeżeli:

- zrealizowano przychody wyższe od prognozowanych,
- zwiększenie kosztów nie spowoduje zwiększenia dotacji z budżetu lub zwiększenia planowanego stanu zobowiązań.

Zmiany w zakresie przychodów i kosztów wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym instytucji kultury.

W stosunku do stanu dotychczasowego ustawa nie będzie posługiwała się już pojęciem „plan działalności”. W miejsce dotychczasowych „planów” np. usług, przychodów, czy kosztów, wymienia wskazane wyżej elementy planu finansowego.

3.1.13. Przychody instytucji kultury

W ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej należy wprowadzić zmianę mającą na celu dostosowanie przepisów w zakresie zasad gospodarki finansowej instytucji kultury, do obecnie obowiązującej ustawy o finansach publicznych.

Po pierwsze, ważne jest uregulowanie kwestii dotacji dla instytucji kultury poprzez precyzyjne ich określenie. Obecnie obowiązująca ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, jako jedno ze źródeł przychodów instytucji kultury wskazuje dotacje z budżetu określając je jako dotacje na zadania objęte mecenatem państwa, dotacje na zadania ważne z punktu widzenia regionalnej polityki rozwoju w zakresie kultury oraz roczną dotację na działalność. Natomiast obowiązująca ustawa o finansach publicznych określa dotacje jako wydatki budżetu podlegające szczególnym zasadom rozliczania i jednoznacznie wskazuje ich rodzaje (celowa, podmiotowa, itd.). W związku z powyższym, w celu uniknięcia niejasności, a także dostosowania przepisów regulujących działalność kulturalną do rozwiązań systemowych w zakresie finansów publicznych, należy dokonać zmiany w przepisach w art. 5 ust. 1 i 2, art. 9 ust. 3 i w art. 28 ust. 1b precyzując, iż chodzi o dotacje celowe, w art. 28 ust. 2 precyzując, iż chodzi o dotacje podmiotowe i celowe, zaś w art. 28 ust. 3 precyzując, że organizator przekazuje instytucji kultury środki finansowe w formie:

- 1) dotacji podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie obiektów i remonty;
- 2) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji;
- 3) dotacji celowej na realizację wskazanych zadań i programów.

Po drugie, przepis art. 28 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej stanowi, że wpływy ze sprzedaży zabytków nie są traktowane jako przychody instytucji. Ponieważ, przepisy ustawy o ochronie zabytków dopuszczają sprzedaż zabytków przy zachowaniu ustawowych ograniczeń, należy uwzględnić przychody ze sprzedaży zabytków wśród innych źródeł przychodu instytucji kultury.

W związku z powyższym proponuje się stosowną modyfikację art. 28 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej polegającą na wykreśleniu słów „, z wyjątkiem zabytków”.

3.1.14. Rachunkowość instytucji kultury

Powszechna krytyka dotyczy pojęcia funduszu instytucji kultury uregulowanego w przepisie art. 29 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Pojęcie to jest reliktem dawnego prawa budżetowego i obecnie jest całkowicie niespójne z siatką pojęciową wprowadzoną przez ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (która przecież również obowiązuje instytucje kultury).

W szczególności należy zauważyć, że:

- fundusz instytucji kultury w rozumieniu powyższego przepisu nie odzwierciedla majątku instytucji,
- terminologia zawarta w art. 29 ustawy jest niespójna z terminologią wynikającą z ustawy o rachunkowości (np. odmienne znaczenie pojęcia „inwestycje”), a nadto budzi wiele wątpliwości interpretacyjnych i to zarówno w samych instytucjach kultury, jak i w instytucjach je nadzorujących (zwłaszcza - organizatorach),
- wynikający z art. 29 ustawy sposób ujmowania odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych jest całkowicie odmienny od wynikającego z ustawy o rachunkowości.

Dowodem wadliwości omawianego przepisu jest i to, że różne instytucje kultury stosują całkowicie odmienne podejście do kwestii amortyzacji środków trwałych zakupionych z dotacji lub przekazanych instytucji nieodpłatnie.

Część instytucji stosuje ewidencję amortyzacji zgodnie z ustawą o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej bez równoległego księgowania na pozostałe przychody operacyjne. W takim przypadku amortyzacja będąca kosztem wpływa na wynik finansowy, a przy dużych kosztach amortyzacji, strata może sięgać milionowych kwot.

Z kolei inne instytucje stosują ewidencję amortyzacji z uwzględnieniem księgowania równoległego równoważącego koszt przychodem; takie rozwiązanie powoduje, że amortyzacja nie wpływa na wynik finansowy.

Jak więc widać – w przypadku bardziej restrykcyjnego podejścia (pierwszego z opisanych powyżej) brak jest współmierności kosztów amortyzacji z przychodami, co ma wpływ na wynik finansowy instytucji kultury i sztucznie generuje stratę.

Trzeba również wskazać na wątpliwości interpretacyjne związane z ust. 5 omawianego przepisu. Dotychczasowa jego interpretacja oparta na wykładni językowej prowadzi do wniosku, że zakładowy fundusz świadczeń socjalnych powinien być obowiązkowo tworzony nawet w małych instytucjach kultury zatrudniających kilka osób. Jest to rozwiązanie nieracjonalne. W zakresie tworzenia Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych – winny być stosowane powszechnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych regulujące w jakich przypadkach tworzenie funduszu (wypłacanie świadczeń) jest obowiązkowe, a w jakich nie.

Proponuje się zmianę brzmienia art. 29 w taki sposób aby jasno zapisać, że instytucje kultury stosują przepisy ustawy o rachunkowości dotyczące osób prawnych (co obecnie w zasadzie nie budzi wątpliwości, ale nie jest wprost uregulowane) oraz uchylenie ust. 2-7.

3.1.15. Zasady wynagradzania w instytucjach kultury

Art. 31 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej upoważniający ministra kultury i dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do

spraw pracy, do określenia zasad wynagradzania pracowników instytucji kultury pełni istotną funkcję gwarancyjną. Na podstawie art. 31 ustawy wydano następujące akty wykonawcze :

- rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 31 marca 1992r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury (Dz. U. Nr 35, poz.151, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 23 kwietnia 1999r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury (Dz. U. Nr 45, poz. 446, z późn. zm.).

Proponuje się obowiązującemu art. 31 nadać nowe brzmienie:

- 1) gwarantujące prawo pracowników do otrzymywania wynagrodzeń i świadczeń określonych w ustawie, których zasadność wynika z wieloletniego zatrudnienia oraz pełnionej funkcji ,
- 2) umożliwiające przyznanie pracownikom wynagrodzenia , którego zasadność wynika z powierzenia dodatkowych zadań, charakteru lub warunków wykonywania pracy, a także z merytorycznej specyfiki wykonywanej pracy,
- 3) zawierające upoważnienie do wydania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy rozporządzenia, w którym określone zostaną stanowiska pracy oraz minimalny poziom wynagrodzenia zasadniczego, a ponadto określone zostaną warunki - odpowiednio – ustalania, przyznawania i wypłacania wynagrodzeń i świadczeń określonych w ustawie oraz ich wysokość.

Ustawa powinna przewidywać, że:

- 1) pracownikowi przysługuje wynagrodzenie zasadnicze, dodatek funkcyjny dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych, dodatek za wieloletnią pracę, jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz nagrody jubileuszowe,
- 2) pracownikowi może zostać przyznany:

- dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań albo ze względu na charakter pracy lub warunki wykonywania pracy,
- nagroda za osiągnięcia w pracy,

3) pracownicy artystyczni mogą otrzymywać dodatkowe wynagrodzenia za występy i opracowania artystyczne w postaci stawek za udział w określonej roli i charakterze w przedstawieniu (koncercie) lub za reżyserię, scenografię, choreografię i kierownictwo muzyczne przedstawienia,

4) pracownikowi instytucji artystycznej przyjętemu do pracy z własnym instrumentem, ubiorem scenicznym, rekwizytem lub narzędziami, albo używającemu własnych akcesoriów do instrumentów, może być przyznana odpłatność (ekwiwalent) za ich używanie.

Jednocześnie ustawa powinna przewidywać, że wykonywanie przez pracowników artystycznych zatrudnionych na stanowisku dyrektora lub zastępcy dyrektora prac, o których mowa w punkcie 3 – jak wyżej – nie jest świadczeniem usług związanych z zarządzaniem w rozumieniu art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z późn. zm.),

W odniesieniu do dodatku ustawa powinna przewidywać, że za wieloletnią pracę pracownikowi przysługuje dodatek w wysokości 5% stawki miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% za każdy następny rok pracy do osiągnięcia 20% po 20 i więcej latach pracy oraz że do okresów pracy uprawniających do dodatku wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

W przypadku nagrody jubileuszowej ustawa powinna zawierać następujące rozstrzygnięcia:

1) pracownikowi artystycznemu przysługują nagrody jubileuszowe wypłacane w okresach co 5 lat, poczynając od osiągnięcia :

a) 10 lat pracy artystycznej w balecie,

b) 15 lat pracy artystycznej w charakterze solisty wokalisty, muzyka grającego na instrumentach dętych oraz artysty chóru –

z tym, że wysokość pierwszej nagrody jubileuszowej powinna wynosić 100% miesięcznego wynagrodzenia i zwiększa się po każdym 5-letnim okresie pracy o 50%, aż do osiągnięcia 200% miesięcznego wynagrodzenia, a za lata pracy powyżej wymienionych okresów wysokość nagrody wynosić 300% miesięcznego wynagrodzenia,

2) pozostałym pracownikom (wszystkich) instytucji kultury przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości :

a) 75% miesięcznego wynagrodzenia po 20 latach pracy,

b) 100% miesięcznego wynagrodzenia po 25 latach pracy,

c) 150% miesięcznego wynagrodzenia po 30 latach pracy,

d) 200% miesięcznego wynagrodzenia po 35 latach pracy,

e) 300% miesięcznego wynagrodzenia po 40 latach pracy

z dodaniem, że :

- do okresów pracy uprawniających do nagrody jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze oraz że nagrodę oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy - oraz że

- w razie ustania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikowi, któremu do nabycia prawa do nagrody jubileuszowej brakuje mniej niż 12 miesięcy licząc od dnia rozwiązania stosunku pracy, nagrodę tę wypłaca się w dniu rozwiązania stosunku pracy.

W odniesieniu do pracownika spełniającego warunki uprawniające do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, którego stosunek pracy ustał w związku z

przejściem na emeryturę lub rentę, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości :

- 1) jednomiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony krócej niż 15 lat,
- 2) dwumiesięcznego wynagrodzenia po przepracowaniu co najmniej 15 lat,
- 3) trzymiesięcznego wynagrodzenia po przepracowaniu co najmniej 20 lat

oraz że do okresów pracy uprawniających do jednorazowej odprawy pieniężnej w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy wlicza się wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze – oraz z dodaniem zasady, że wysokość odprawy oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy,

Proponuje się w ustawie zawrzeć upoważnienie dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, który w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi w drodze rozporządzenia :

- 1) wykaz stanowisk pracy, z uwzględnieniem podziału na stanowiska pracowników zatrudnionych w instytucjach artystycznych i w innych instytucjach,
- 2) warunki i sposób wynagradzania pracowników, w tym minimalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach pracy ,
- 3) warunki przyznawania i wypłacania dodatku za wysługę lat ,
- 4) warunki ustalania prawa do nagrody jubileuszowej i jej wypłacania,
- 5) warunki ustalania prawa do jednorazowej odprawy pieniężnej w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz jej wypłacania,

Składniki wynagradzania określone w obecnie obowiązujących rozporządzeniach Ministra Kultury i Sztuki z dn. 31 marca 1992r. i z dn. 23 kwietnia 1999r. - w sprawie zasad wynagradzania pracowników instytucji kultury - których nie będzie określała ustawa oraz rozporządzenie wykonawcze:

a) rozporządzenie z dnia 31 marca 1992 r:

premia, dodatek za prace wykonywane w warunkach szkodliwych dla zdrowia, szczególnie uciążliwych lub niebezpiecznych, dodatek za pracę w porze nocnej, dodatek za znajomość języków obcych, dodatek za upowszechnianie kultury w terenie (objazdowy), dodatek za kierowanie zespołem pracowników, pracownią, brygadą przy wspólnej pracy, dodatek za pełnienie funkcji inspektora orkiestry, chóru, baletu lub prowadzenie biblioteki muzycznej, dodatek za obsługę obcych przedstawień, dodatek dla kierowców za wykonywanie dodatkowych czynności nie wchodzących w zakres ich normalnych obowiązków, jednorazowy dodatek dla absolwentów szkół podejmujących pierwszą pracę w instytucji kultury znajdującej się w miejscowości, w której nie ma szkoły kształcącej w specjalności posiadanej przez absolwenta,

b) rozporządzenie z dnia 23 kwietnia 1999 r :

premia, dodatek za szczególnie trudne warunki pracy (dla pracowników muzeów martyrologicznych i oddziałów martyrologicznych innych muzeów), dodatek za pracę w porze nocnej, dodatek za pracę na drugiej zmianie, dodatek za pełnienie funkcji brygadzisty.

Szczegółowość wymienionych składników wynagradzania, ich rodzaj i charakter oraz obecne różnice pomiędzy rodzajami składników wynagradzania przysługujących adresatom obu rozporządzeń (z pominięciem różnic uzasadnionych specyfiką działalności instytucji; np. dodatek za pełnienie funkcji inspektora orkiestry, chóru, baletu, który jest typowy w instytucjach artystycznych i nie jest stosowany w instytucjach innych) nie uzasadnia określenia ich w przepisach ustawy i rozporządzenia wykonawczego. Nie będzie obowiązku przyznania pracownikom w/w dodatków do wynagrodzenia na podstawie przepisów ustawy i rozporządzenia wykonawczego, ale pracodawcy nie zostaną pozbawieni możliwości przyznania ich pracownikom - oraz przyznania wynagrodzeń określonych w przepisach ustawy i rozporządzenia wykonawczego na warunkach korzystniejszych - jeżeli będzie to wynikało z regulaminów wynagradzania lub zakładowych układach zbiorowych pracy, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

Należy wyjaśnić, że dodatek za pracę w porze nocnej będzie nadal przysługiwał na podstawie przepisów Kodeksu pracy - z tym że w wysokości 20% stawki godzinowej

wynikającej z minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalanej według odrębnych przepisów, a nie jak dotychczas określają to rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dn. 31 marca 1992r. i z dn. 23 kwietnia 1999r., w wysokości 20% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego, jeżeli godzinowa stawka wynagrodzenia zasadniczego jest wyższa od stawki godzinowej wynikającej z minimalnego wynagrodzenia za pracę. Pracodawcy będą jednak mogli określić w regulaminach wynagradzania lub w zakładowych układach zbiorowych pracy korzystniejsze warunki przyznawania tego dodatku od warunków określonych w Kodeksie pracy.

Wydając rozporządzenie, minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powinien mieć na względzie w szczególności rodzaje realizowanych zadań i charakter czynności wykonywanych na poszczególnych stanowiskach pracy.

Ustawa zmieniająca powinna stanowić, że z dniem wejścia w życie układu zbiorowego pracy dla pracowników instytucji kultury nie będą miały zastosowania przepisy rozporządzenia wykonawczego. Jest to zgodne z zasadą zdecentralizowania stanowienia uprawnień wynagrodzeniowo - świadczeniowych, a ponadto zwiększa możliwość prowadzenia przez pracodawcę własnej, zakładowej polityki płac.

3.1.16. Dotychczasowe przepisy dotyczące instytucji kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury

Art. 32 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej reguluje różne kwestie związane z zakresem działalności wymienionych w nim przykładowo (zwrot „w szczególności”) form organizacyjnych instytucji kultury. Przepis ten jest niespójny i budzący wiele wątpliwości. Reguluje kwestie, które bądź są już uregulowane w innych przepisach ustawy bądź nie wymagają regulacji. Zgodnie z wcześniej obowiązującym brzmieniem ustawy, do form organizacyjnych wymienionych w art. 32 ust. 1 nie miały zastosowania przepisy rozdziału o gospodarce finansowej instytucji kultury. W obecnym stanie prawnym utrzymanie art. 32 wydaje się pozbawione uzasadnienia.

Proponuje się uchylenie art. 32 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

3.1.17. Nowe regulacje dotyczące instytucji artystycznych

Obecnie sytuacja prawna, czas i warunki pracy pracowników artystycznych szczególnego rodzaju instytucji kultury jakimi są teatry, opery, operetki, filharmonie, zespoły pieśni i tańca, orkiestry są regulowane tak samo jak pracowników innych instytucji kultury. Przepisy powyższe nie są dostosowane do praktyki działań instytucji kultury związanej ze specyfiką pracy artystycznej. W szczególności odnosi się to do warunków i czasu pracy oraz możliwości zrjonalizowania zasad zatrudnienia artystów, stałej weryfikacji ich umiejętności i warsztatu. Stąd propozycja wyodrębnienia kategorii instytucji artystycznych spośród innych instytucji kultury (pkt 3.1.3.).

Praca instytucji artystycznej jest organizowana w ramach sezonu artystycznego. Nie znajduje to jednak obecnie odzwierciedlenia w przepisach prawa. Sezon artystyczny, jednolity dla wszystkich instytucji artystycznych w Polsce, to okres od dnia 1 września do dnia 31 sierpnia następnego roku. Wynika on nie tylko z tradycji poszczególnych instytucji artystycznych, ale powinien także wyznaczać harmonogram najważniejszych wydarzeń w trakcie roku artystycznego – plany artystyczne, zatrudnianie aktorów (angaże), występy gościnne itd. Ustalenie jednego sezonu artystycznego dla wszystkich instytucji artystycznych pozwoli uporządkować zasady zatrudniania artystów, tworzenia planów artystycznych itp. Powiązanie czasu trwania umów z pracownikami artystycznymi z sezonem artystycznym pozwoli uporządkować tzw. rynek transferów artystycznych.

Artyści oraz dyrektorzy będą mieli czas na znalezienie zatrudnienia w innej instytucji artystycznej, a dyrektorzy będą mogli racjonalnie i z wyprzedzeniem kompletować zespoły artystyczne. Zwolnienia odbywające się w trakcie trwania roku artystycznego zawsze odbijają się na jakości pracy zespołu artystycznego oraz całej instytucji.

Obecnie obowiązujące przepisy prawa pracy, mimo dużej ich elastyczności, nie odpowiadają specyficznym potrzebom poszczególnych instytucji artystycznych. Dlatego proponuje się stworzenie nowego modelu „artystycznych” umów o pracę – umowy na czas określony obejmującej jeden lub kilka sezonów artystycznych. Ma to na celu dostosowanie umów o pracę oraz obciążeń czasowych do specyfiki pracy artystycznej. Wprowadzenie tak sformułowanych umów o pracę ma na celu zracjonalizowanie zasad zatrudnienia artystów i stworzenie możliwości stałej weryfikacji ich umiejętności i warsztatu. Proponuje się, aby w związku ze specyfiką pracy artystycznej, artyści zawierali umowy o pracę na czas określony obejmujący okres od jednego do pięciu sezonów artystycznych. Umowa ma być umową o pracę na czas określony, charakteryzującą się wieloma odrębnościami wynikającymi zarówno z potrzeb instytucji artystycznych, jak i natury zawodów artystycznych, a do umów tych art. 25¹ Kodeksu pracy nie będzie miał zastosowania.

Artystyczna umowa sezonowa będzie umową zawieraną na czas określony, przy czym zawarcie trzeciej kolejnej artystycznej umowy sezonowej, będącej umową na czas określony, nie skutkowałoby tym, że ta trzecia umowa stawałaby się z mocy prawa umową zawieraną na czas nieokreślony. Należy wyraźnie wskazać, że zastosowanie możliwości przedłużania umów czasowych jest zgodne z przepisami Dyrektywy Rady 99/70/EWG z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej porozumienia ramowego w sprawie umów na czas określony zawartego przez UNICE, CEEP i ETUC (Dz. Urz. WE L 175 z 10 lipca 1999), ponieważ jest w pełni uzasadnione specyfiką pracy artystycznej oraz zewnętrznymi wymogami organizacji sezonu artystycznego.

Przewiduje się również, że artyści wykonawcy legitymujący się stażem 15 lat pracy na podstawie sezonowych umów artystycznych, mają po tym okresie prawo do zawarcia umowy na czas nieokreślony. Staż 15 lat nie zawiera wymogu odbycia go w jednej instytucji artystycznej. Nie musi być zachowana także ciągłość tego zatrudnienia. O nabyciu praw decyduje suma okresów zatrudnienia. Zawarcie takiej umowy następuje na wniosek artysty wykonawcy. Wprowadzenie powyższej regulacji jest również docenieniem profesjonalizmu i zaangażowania artysty. Wzorem dla takiego rozwiązania jest instytucja artysty – rezydenta, znana systemom prawnym niektórych państw UE.

Wprowadzenie zasady, iż artyści wykonawcy po osiągnięciu stażu 15 lat pracy na podstawie umów zawieranych na czas określony nabierają prawa do zawarcia umowy na czas nieokreślony jest zgodne z prawodawstwem europejskim.

Po pierwsze, wprowadzenie zasady umów na czas określony nie oznacza, że artyści wykonawcy będą zatrudniani na podstawie rocznych umów. Projekt zakłada, że umowy będą mogły być zawierane na czas od 1 roku do 5 lat. Zatrudnienie kontraktowe występuje już w wielu zawodach (np. lekarze na etatach i na kontraktach, nauczyciele akademicy), gdzie umowę o pracę podpisuje się na czas określony, tak więc pracownicy artystyczni nie stanowiliby tu wyjątku. Po drugie, zatrudnienie na etacie w instytucji artystycznej nie jest jedyną, obligatoryjną formą pracy artysty-wykonawcy. Jest jedną z możliwych. Jest wiele obszarów zatrudnienia niedotowanych przez mecenat publiczny: produkcje filmowe, telewizyjne, seriale wielosezonowe, reklamy. Wybór formy zatrudnienia należy do samego artysty-wykonawcy i może on wybrać tę formę zatrudnienia, która w jego ocenie jest najbardziej korzystna. Umocowanie etatowe bez żadnych ograniczeń w instytucjach dotowanych ze środków publicznych artystów-wykonawców czerpiących swe główne dochody z pracy na wolnym rynku powoduje, że są oni uprzywilejowani w stosunku do artystów-wykonawców ograniczających się wyłącznie do zatrudnienia w publicznych instytucjach artystycznych. Uprzywilejowanie polega na tym, że pierwsza z wymienionych grup wykonawców przerzuca całość kosztów pracy na mecenat publiczny, natomiast swe główne dochody czerpie z pracy na wolnym rynku, co stawia ich w nieuzasadnionej korzystnej sytuacji wobec innych członków tej samej grupy zawodowej. W dającej się przewidywać przyszłości musi nastąpić zróżnicowanie rynku pracy artystów-wykonawców na tych, którzy jako podstawową formę swego zatrudnienia przyjmą prace na kontraktach w instytucjach publicznych (dotowanych) i tych którzy będą swą główną aktywność koncentrować na wolnym rynku usług artystycznych. Obie formy będą współistniały obok siebie, natomiast zmiany proponowane w założeniach idą w kierunku stworzenia elastycznej sytuacji rynkowej pozwalającej pracownikom dokonywać i zarazem korygować swe wybory. Po trzecie umowy na czas nieokreślony powodują zamknięcie zespołów artystycznych dla dopływu młodych wykonawców, których obecność jest konieczna. Do zachowania zgodności z prawem europejskim dla zróżnicowanych rozwiązań prawnych w zakresie zawierania umów o pracę należy przyjąć, w zgodzie z

ustawodawstwem krajowym, ale też i praktyką co najmniej jeden ze środków zapobiegawczych:

- 1) obiektywne powody uzasadniające odnowienie umowy,
- 2) maksymalną łączną długość kolejnych umów,
- 3) liczbę odnowień.

Propozycje rozwiązań zawarte w założeniach wypełniają punkt 2) określony na lat 15, po których umowa przechodzi (na wniosek pracownika) w formę umowy na czas nieokreślony. Także środek (pkt 1) jest spożytkowany, gdyż mówi on o powodach przedłużenia umowy, a takim kryterium jest np. wykorzystanie artysty-wykonawcy do zadań artystycznych. Wobec osoby niewykorzystywanej zachodzą wyraźne przesłanki do nieprzedłużania umowy.

Projektowana zmiana jest zgodna z prawem europejskim.

Przy wprowadzaniu nowych zasad zatrudniania pracowników artystycznych na uwzględnienie zasługuje ochrona macierzyństwa i rodzicielstwa. Proponuje się rozwiązania mające na celu daleko idącą ochronę macierzyństwa i rodzicielstwa.

Proponuje się również uzupełnienie w formie zapisu ustawowego zakazu prowadzenia przez artystę działalności na rzecz innych podmiotów bez zgody pracodawcy. Pracodawca może taką zgodę uzależnić od uzyskania rekompensaty od podmiotu na rzecz, którego pracownik artystyczny będzie świadczył pracę, w przypadku poniesienia rzeczywistych kosztów (np. koszty odwołania spektaklu, koncertu, koszty dodatkowych prób, koszty wprowadzenia jako zastępstwa nowego wykonawcy). Proponowane regulacje mają na celu zapobieganie sytuacji, powszechnej dziś na rynku, kiedy inne podmioty (np. producenci telewizyjni lub filmowi albo teatry prywatne) niejako wykorzystują teatry czy inne instytucje artystyczne dotowane ze środków publicznych, w ten sposób, że to te ostatnie instytucje obowiązane są do płacenia świadczeń ZUS i innych na rzecz artystów. Z drugiej strony kontrakty czasowe artystów w innych miejscach zakłócają rytm pracy teatrów i orkiestr, powodując konkretne problemy z obsadą spektakli i występów, przygotowaniem premier i prowadzeniem prób.

Także elastyczność czasu pracy, potrzebną ze względu na specyfikę tej pracy, ma zapewnić możliwość okresowego zwiększania czasu pracy do 12 godzin w ciągu

dobę, z możliwością jego równoważenia w okresie rozliczeniowym, krótszym dobowym wymiarem czasu pracy w inne dni lub udzielaniem dni wolnych.

Z punktu widzenia regulacji najlepszym rozwiązaniem jest okres rozliczeniowy wynoszący 12 miesięcy. W tym zakresie znajdują zastosowanie obecnie obowiązujące postanowienia art. 26b ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, które umożliwiają po spełnieniu określonych warunków ustalenie takiego okresu rozliczeniowego.

Wprowadzenie 12 miesięcznego okresu rozliczeniowego wiąże się z pojęciem wprowadzonym przez projektodawcę tj. sezonem artystycznym, który trwa od dnia 1 września do dnia 31 sierpnia. Jest to naturalny czas pracy instytucji artystycznych ugruntowany wieloletnią praktyką, stosowaną w krajach europejskich.

Rozliczenie 12 miesięczne ma służyć lepszemu wykorzystaniu czasu pracy artystów-wykonawców. Przede wszystkim pozwala na zintensyfikowanie zadań w okresach większego zainteresowania publiczności (w zależności od dziedziny sztuki może to być np. pora roku, okres świąteczny, okres wakacji). Pozwala na elastyczną, nowoczesną organizację czasu pracy i stwarza dla instytucji artystycznych dotowanych ze środków publicznych lepsze warunki działania na rynku usług artystycznych, gdzie muszą konkurować z przedsiębiorstwami o charakterze komercyjnym. Długookresowe rozliczenie czasu pracy pozwoli np. na racjonalizowanie czasu przestojów instytucji związanych z odbieraniem tzw. dni wolnych, czy też na kumulację tego zjawiska w okresach niższego zainteresowania publiczności. Rozliczenie pozwala na lepsze gospodarowanie kadrami artystycznymi.

Przywołana dyrektywa 2003/88/WE w art. 17 stanowi, że odstępstwa od ogólnych zasad mogą być dokonane z należnym poszanowaniem zasad ogólnych ochrony bezpieczeństwa i zdrowia pracowników oraz uwzględniając szczególną charakterystykę danych działań (Art. 17 pkt 1) Powyższe uzasadnienie opisuje szczególną charakterystykę grupy zawodowej artystów-wykonawców oraz zatrudniających ich instytucji i wskazuje na zbieżność interesów wykonawców i instytucji (np. pozwala na tworzenie długookresowych harmonogramów pracy uwzględniających sezonowy charakter pracy). Ponadto, dyrektywa 2003/88 / WE określa, że tego rodzaju zmiany muszą zostać wprowadzane w drodze przepisów ustawowych (Art. 17 pkt 2). Przedkładany projekt

wypełnia ten warunek. Natomiast art. 19 *pozwała* na wprowadzenie w tym samym trybie rozliczenia nieprzekraczającego 12 miesięcy.

Należy podkreślić, że ten system rozliczania czasu pracy w instytucjach kultury jest postulatem zgłaszanym przez środowiska, popartym w konsultacjach środowiskowych, jak też artykułowanym na Kongresie Kultury Polskiej.

Projektowane zmiany prowadzą do tego, że instytucje kultury w większości dotowane ze środków publicznych będą miały warunki rozwoju, które umożliwią im w pełni realizowanie misji, dla której zostały powołane tzn. służyć rozwojowi kultury narodowej, podnoszenia poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa, zapewnienia konstytucyjnego prawa dostępu do kultury dla szerokich warstw społecznych.

Należy wskazać, że nowe rozwiązania dotyczące pracowników artystycznych będą dotyczyły tylko umów z pracownikami artystycznymi, zawieranych po dniu wejścia w życie ustawy. Przepis ten ma na celu ochronę praw nabytych artystów wykonujących pracę na dotychczasowych warunkach.

Proponuje się, aby planowanie działalności artystycznej instytucji artystycznej przygotowywane było na sezon artystyczny, trwający od 1 września do 31 sierpnia roku następnego.

Jak wskazano w pkt 3.1.6. proponuje się, aby dyrektor instytucji artystycznej powoływany był na czas określony, na okres od trzech do pięciu sezonów.

Ustawa powinna przewidywać, że pracownikami artystycznymi są artyści wykonawcy, którzy są zatrudnieni w instytucjach artystycznych w szczególności na stanowiskach: aktora, śpiewaka, tancerza i muzyka.

Do pracowników artystycznych instytucji artystycznych stosować się będzie przepisy ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, natomiast w sytuacjach nieuregulowanych zastosowanie będą miały przepisy Kodeksu pracy.

Pracownicy artystyczni będą zatrudniani w instytucjach artystycznych na podstawie umowy będącej umową o pracę zawieraną na czas określony, na okres od jednego

do pięciu sezonów artystycznych. Do umów tych nie będą miały zastosowania przepisy art. 25¹ Kodeksu pracy.

W trakcie trwania sezonu artystycznego umowa z pracownikami artystycznymi będzie mogła być rozwiązana za wypowiedzeniem przez każdą ze stron, nie później niż na cztery miesiące przed końcem danego sezonu artystycznego. Okres wypowiedzenia nie będzie do zakończenia danego sezonu artystycznego.

Do rozwiązywania umów zarówno przez pracownika jak i pracodawcę zastosowanie będą mieć przepisy Kodeksu pracy, również w zakresie odszkodowań, chyba że pracownik artystyczny i instytucja kultury w umowie ustalą inaczej.

Kodeks pracy zna m.in. odszkodowanie dla pracownika z tytułu:

- naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu,
- skrócenia okresu wypowiedzenia z inicjatywy pracodawcy,
- nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę.
- w razie konieczności rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu naruszenia przez pracodawcę podstawowych obowiązków wobec pracownika,
- mobbingu,
- niewydania lub wydania pracownikowi niewłaściwego świadectwa pracy.

Kodeks pracy przewiduje też odszkodowanie dla pracodawcy, przysługujące w sytuacji, gdy pracownik rozwiązał z nim umowę bez wypowiedzenia bez uzasadnionej przyczyny.

Proponuje się również, że strony umowy na czas określony do 30 kwietnia ostatniego sezonu na jaki umowa jest zawarta muszą określić zamiar jej przedłużenia, lub rozwiązania. Jeżeli tak nie nastąpi, to przyjmuje się, że umowa trwa dalej w takim samym wymiarze czasu na jaki do tej pory była zawarta.

Do uprawnień pracowników artystycznych związanych z rodzicielstwem stosować się będzie przepisy Kodeksu pracy, w szczególności z następującymi korzystniejszymi dla pracowników artystycznego rozwiązaniami:

- umowa, która uległaby rozwiązaniu podczas trwania ciąży lub urlopu macierzyńskiego (ojcowskiego), ulegać będzie przedłużeniu do końca sezonu artystycznego następującego po sezonie artystycznym, w którym nastąpiło urodzenie dziecka,
- w przypadku korzystania przez pracownika artystycznego z uprawnień przewidzianych w art. 186 Kodeksu pracy umowa ulegać będzie przedłużeniu do końca sezonu artystycznego, w którym zakończy się urlop wychowawczy.

Planuje się, że nowe zasady zatrudniania pracowników artystycznych będą mogły być stosowane do umów zawieranych po wejściu w życie nowych przepisów. Ze względów gwarancyjnych i zachowania zasady niedziałania prawa wstecz, umowy o pracę na czas nieokreślony zawarte przez pracowników artystycznych przed dniem wejścia w życie ustawy będą nadal obowiązywały. Będą one „wygaszane” w sposób naturalny.

Przedstawione założenia zmierzają do stworzenia kompleksowej regulacji dotyczącej zatrudniania na podstawie tych umów w zakresie określonym w projektowanej ustawie. Są one zgodne z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z przepisami dyrektywy Rady 99/70/EWG z dnia 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez UNICE, CEEP oraz ETUC oraz dyrektywy Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły i pracownic karmiących piersią.

Trzeba również podkreślić, na co wskazywały wielokrotnie środowiska teatralne, że są one zgodne z powszechną praktyką funkcjonowania instytucji artystycznych w krajach członkowskich UE.

3.1.18. Wytyczne do rozporządzeń wykonawczych

Ustawa zawiera szereg przepisów upoważniających Ministra Kultury do wydania rozporządzeń, jednakże brak jest odpowiednich wytycznych do ich wydania, co jest niezgodne z przepisami Konstytucji.

Konieczne jest zatem określenie wytycznych w ustawowych upoważnieniach do wydania rozporządzeń (art. 6a ust. 3, art. 7a ust. 3, art. 7b ust. 3, art. 14 ust. 4 i art. 39 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej).

Proponuje się wprowadzenie wytycznych do przepisów:

- w art. 6a w ust. 3 poprzez uwzględnienie wzornictwa stosowanego w polskiej falerystyce oraz wymogów jakie powinny spełniać wnioski o nadanie odznaki.;
- w art. 7a w ust. 3 poprzez uwzględnienie osiągnięć w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.;
- w art. 7b w ust. 3 mając na względzie potrzebę wspierania stypendystów w rozwijaniu ich umiejętności artystycznych.;
- w art. 14 w ust. 4 uzupełniając dane instytucji kultury, jakie powinny być umieszczone w rejestrze mając na uwadze potrzebę zgromadzenia danych, koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa obrotu prawnego dokonywanego z udziałem tych instytucji;
- w art. 39 w ust. 2 biorąc pod uwagę zakres działalności kulturalnej jaką prowadzą podległe lub nadzorowane przez ministrów, o których mowa w art. 39 ust. 1, jednostki organizacyjne.

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach

3.2.1. Łączenie muzeów z innymi formami organizacyjnymi działalności kulturalnej

Art. 5a ustawy o muzeach w obecnym kształcie jest anachroniczny i nie znajduje uzasadnienia. Połączenie muzeum z innymi instytucjami kultury nie wpłynie także na charakter niezarobkowy działalności muzealnej, a to z tego względu że działalność kulturalna ze swej istoty nie jest nastawiona na zysk (art. 3 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej).

Proponuje się zmianę art. 5a ustawy o muzeach polegającą na umożliwieniu łączenia muzeów z innymi formami organizacyjnymi działalności kulturalnej pod warunkiem, że takie połączenie odbędzie się bez uszczerbku dla dotychczasowych zadań muzeum oraz po zaopiniowaniu przez Radę ds. Muzeów. Rozwiązanie to jest spójne z koncepcją umożliwiającą funkcjonowanie instytucji łączących różne formy prowadzenia działalności kulturalnej (zob. pkt 3.1.9.)

3.2.2. Statut muzeów

Obecnie obowiązujący art. 6 ust. 2 pkt 5 ustawy o muzeach zawiera postanowienie powodujące problemy, tzn. w praktyce statuty muzeów nie wskazują, zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 4 „sposobu uzyskiwania środków finansowych”, lecz „źródła finansowania”.

Proponuje się zatem wprowadzenie zmian w treści art. 6 ust. 2 pkt 5, który będzie przewidywał wskazywanie w statucie muzeów źródeł finansowania, zamiast sposobu uzyskiwania środków finansowych.(zob. pkt 3.1.4. oraz pkt 3.3.1.)

3.2.3. Wykaz muzeów w Polsce

Proponuje się zmianę obecnych przepisów ustawy o muzeach, tak aby stworzyć i udostępnić publicznie **wykaz wszystkich muzeów**. Proponuje się umieszczenie tej informacji w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Dotychczasowe przepisy rozdziału II muzeów rejestrowanych pozostają bez zmian.

Proponuje się zmianę w rozdziale II ustawy o muzeach polegającą na tym, że w Biuletynie Informacji Publicznej umieszcza się wykaz wszystkich muzeów, który będzie zawierał nazwę, adres siedziby muzeum, organizatora/właściciela muzeum, datę jego utworzenia oraz – w odniesieniu do muzeów rejestrowanych - datę wpisu do państwowego rejestru muzeów. W związku z wprowadzeniem do systemu prawnego powyższych propozycji należy wprowadzić zasadę polegającą na przekazywaniu powyższych danych do Ministra Kultury przez organizatora/właściciela. I tak w przypadku przekazywania informacji przez

organizatora/właściciela muzeum obecnie funkcjonującego, jak i nowo powstałego, dane winny być przekazane po raz pierwszy w terminie 3 miesięcy, natomiast w przypadku zmiany którejkolwiek z danych, w terminie 1 miesiąca.

–

3.2.4. Prawo pierwokupu i pierwszeństwa służące muzeom rejestrowanym

Obecne przepisy art. 20 ustawy o muzeach dotyczące prawa pierwokupu przysługującego muzeom rejestrowanym przy nabywaniu zabytków są częściowo niespójne z systemem prawa cywilnego, co w praktyce może powodować zagrożenia dla realizacji ustawowych uprawnień tych muzeów. Proponuje się doprecyzowanie przepisów w tym zakresie polegające na określeniu, że umowy zawarte w wyniku aukcji są umowami warunkowymi ze względu na ustawowe prawo pierwokupu przysługujące muzeum. Regulacja winna także określać termin, w jakim muzeum może złożyć oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu (ze względu na zawarte w przepisie określenie, że prawo pierwokupu przysługuje muzeum „bezpośrednio na aukcjach” należy uznać, że oświadczenie muzeum winno być złożone niezwłocznie po wyłonieniu zwycięzcy aukcji) oraz określać zasady na wypadek, gdy z prawa pierwokupu chce skorzystać więcej niż jedno muzeum rejestrowane. Regulacja winna też zawierać przepis – ze względu na art. 599 § 2 Kodeksu cywilnego - że sprzedaż dokonana bezwarunkowo jest nieważna.

Przedmiotem prawa pierwokupu, które przysługuje muzeom rejestrowanym są zabytki w rozumieniu art. 3 ust. 1-4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zabytkach i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.).

Obecna praktyka śledzenia aukcji przez muzea jest wystarczająca. Wobec powyższego nie ma konieczności nakładania obowiązku informowania muzeów na podmioty prowadzące działalność w zakresie obrotu przedmiotami prawa pierwokupu (aukcje, licytacje, handel).

Proponuje się wskazanie w nowej redakcji omawianego przepisu, że niezwłocznie po wyłonieniu zwycięzcy aukcji muzeum rejestrowane może złożyć oświadczenie o skorzystaniu z prawa pierwokupu oraz, że w razie gdy z prawa pierwokupu chce skorzystać więcej niż jedno muzeum rejestrowane – decyduje kolejność złożenia przez nie oświadczenia. Proponuje się także dodanie postanowienia, że sprzedaż na

aukcji dokonana bez zastrzeżenia warunku wynikającego z powyższego prawa pierwokupu jest nieważna.

Doprecyzowania wymaga także prawo pierwszeństwa uregulowane w art. 20 pkt 1 ustawy, gdyż obecny zapis jest mało zrozumiały. Z jego analizy wynika, że jest to swoiste prawo rezerwacji obiektu w celu jego zakupu.

W zakresie prawa pierwszeństwa proponuje się doprecyzowanie, że muzeum rejestrowane może zgłosić podmiotowi prowadzącemu działalność polegającą na oferowaniu do sprzedaży zabytków chęć zakupu danego obiektu i w okresie 14 dni od daty takiego zawiadomienia, muzeum przysługuje prawo pierwszeństwa nabycia danego obiektu po cenie z chwili zgłoszenia chęci zakupu, zaś sprzedaż dokonana z naruszeniem powyższego prawa pierwszeństwa jest nieważna.

3.2.5. Deakcesja zbiorów muzealnych

Przepisy art. 23 ustawy o muzeach są praktycznie martwe, a nadto budzą wątpliwości interpretacyjne (przesłanka „wyjątkowości” w ust. 1).

Należy uprościć tryb wydawania zgody pozwolenia przez Ministra Kultury, gdyż w obecnym stanie prawnym w procedurze uczestniczy od 5 do 6 podmiotów (dyrektor muzeum, rada muzeum, organizator, Rada do Spraw Muzeów, minister, a w niektórych przypadkach także Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa). Nieuzasadnione wydaje się, żeby wniosek trafiał do ministra za pośrednictwem organizatora, który przecież – zgodnie z obecnymi przepisami – nie zajmuje stanowiska merytorycznego w tej sprawie.

Proponuje się :

- aby pozwolenie Ministra Kultury mogło być wydawane w uzasadnionych przypadkach, a nie jak obecnie w wyjątkowych i uzasadnionych, co pozwoli na zachowanie kontroli nad zjawiskiem (zgoda ministra będzie wciąż konieczna), a jednocześnie umożliwi szersze korzystanie z tej możliwości, - zrezygnowanie w ust. 3 składania wniosku za pośrednictwem właściwego podmiotu, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3.

3.2.6. Przeniesienie muzealiów

Proponuje się, aby w przepisie art. 29 ust. 1 ustawy zostały unormowane odrębnie dwie różne, choć bardzo podobne sytuacje.

Pierwsza sytuacja, gdy tylko za zgodą dyrektora muzeum będą mogły być przenoszone muzealia poza teren muzeum, w którym są wpisane do inwentarza, w przypadku:

- 1) wypożyczenia innym muzeum,
- 2) potrzeby konserwacji, badań lub zapewnienia bezpieczeństwa ,
- 3) ekspozycji na wystawach.

Druga sytuacja, gdy będzie potrzebna nie tylko zgoda dyrektora muzeum, lecz również zgoda podmiotu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, (czyli organizatora muzeum) na przenoszenie muzealiów w innych uzasadnionych przypadkach, np. w razie wypożyczenia muzealiów urzędom, bankom, przedsiębiorstwom.

Obecne brzmienie przepisu art. 29 ust. 1 nie przewiduje takiego rozgraniczenia, co w znaczny sposób utrudnia w prawidłowym funkcjonowaniu muzeum jak i samego organizatora.

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach

3.2.7. Statut bibliotek

Obecnie obowiązujący art. 11 ust. 3 pkt 4 ustawy o bibliotekach zawiera postanowienie powodujące problemy, tzn. w praktyce statuty bibliotek nie wskazują, zgodnie z omawianym przepisem „sposobu gospodarowania środków finansowych”, lecz „źródła finansowania”.

Należy zwrócić uwagę, że wszystkie instytucje kultury – w tym biblioteki stanowiące samodzielne jednostki organizacyjne - stosują takie same zasady gospodarki finansowej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych oraz ustawy z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W związku z tym :

- 1) określone w przepisie ustawy o bibliotekach ustalenie, dotyczące treści statutu i mające związek ze stosowaną gospodarką finansową, powinno uzyskać takie samo brzmienie, jak w przepisie zmienianej ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej dotyczącym treści statutu instytucji kultury nie będącej biblioteką ,
- 2) uprawniony jest tylko taki „sposób gospodarowania środkami finansowymi biblioteki” - według brzmienia art. 11 ust. 3 pkt 4 ustawy z dn. 27 czerwca 1997r. o bibliotekach - na jaki zezwalają przepisy w/w ustaw. Biblioteka może z będących w jej dyspozycji środków - są one przychodami biblioteki - pokrywać koszty swojej działalności bieżącej, w zakresie określonym w statucie, oraz wydatki majątkowe. Wyłącznie taka możliwość rozumienia art. 11 ust. 3 pkt 4 ustawy o bibliotekach powoduje, że organizatorzy bibliotek nie umieszczają w statutach przepisu zawierającego informację wynikającą z powyższego przepisu ustawy o bibliotekach.

Proponuje się zatem wprowadzenie zmian w treści art. 11 ust. 3 pkt 4, który będzie przewidywał wskazywanie w statucie bibliotek źródeł finansowania, zamiast sposobu gospodarowania środkami finansowymi.(zob. pkt 3.1.4. oraz pkt 3.2.2.)

Ponadto dotychczas na podstawie przepisu art. 11 ust. 4 ustawy o bibliotekach żaden minister nie wydał ramowego statutu.

Proponuje się skreślenie ust. 4 ustawy o bibliotekach.

3.2.8. Łączenie bibliotek z innymi formami organizacyjnymi działalności kulturalnej

Proponuje się uchylenie przepisów zakazujących łączenia bibliotek publicznych z innymi instytucjami i innymi bibliotekami. Rozwiązanie polegające na funkcjonowaniu biblioteki np. w ramach ośrodka kultury może być w określonych warunkach rozwiązaniem bardziej efektywnym z punktu widzenia użytkowników i tańszym dla organizatora. Warunkiem możliwości połączenia bibliotek z innymi formami organizacyjnymi instytucji kultury powinno być spełnienie warunków takich jak:

- brak uszczerbku dla dotychczas realizowanych zadań,

- zgoda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wydana po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Bibliotecznej oraz właściwej wojewódzkiej biblioteki publicznej.

W związku z tym proponuje się zmianę art. 13 ust. 7 ustawy o bibliotekach polegającą na umożliwieniu łączenia bibliotek z innymi formami organizacyjnymi działalności kulturalnej pod warunkiem, że takie połączenie odbędzie się bez uszczerbku dla dotychczasowych zadań biblioteki oraz pod warunkiem wydania zgody przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Bibliotecznej oraz właściwej wojewódzkiej biblioteki publicznej. Proponuje się także zmianę art. 13 ust. 2 polegającą na wydłużeniu okresu podania do publicznej wiadomości informacji o zamiarze połączenia biblioteki z 3 do 6 miesięcy. Rozwiązanie to jest spójne z koncepcją umożliwiającą funkcjonowanie instytucji łączących różne formy prowadzenia działalności kulturalnej (zob. pkt 3.1.10.). Dodatkowe zabezpieczenie będzie stanowił również art. 13 ust. 2 ustawy o bibliotekach, nakładający na organizatora obowiązek podania do publicznej wiadomości informacji o zamiarze połączenia wraz z uzasadnieniem na 6 miesięcy przed dniem wydania aktu o połączeniu biblioteki. Rozwiązanie takie stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisu art. 18 ust. 2 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, która podobny termin dla wszystkich instytucji kultury określa na 3 miesiące. W związku z proponowaną zmianą, należałoby również w art. 7 ust. 2 ustawy o bibliotekach dodać do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej decyzji przedstawienie opinii w sprawie wyrażenia przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgody na połączenie biblioteki z innymi instytucjami kultury niż inne biblioteki.

Proponuje się, aby powyższe zmiany weszły w życie po 12 miesiący od ogłoszenia przedmiotowej nowelizacji. Przedłużone *vacatio legis* wiąże się z rozpoczęciem realizacji wieloletniego planu rządowego dotyczącego modernizacji bibliotek.

3.3.3. Wytyczne do rozporządzeń wykonawczych

Nadto, zgodnie z wymogami Konstytucji, konieczne jest określenie wytycznych do ustawowych upoważnień do wydania rozporządzeń do ustawy o bibliotekach (art. 6 ust. 3, art. 7 ust. 7, art. 21 ust. 4, art. 26 ust. 2 i art. 29 ust. 4).

Proponuje się wprowadzenie wytycznych do przepisów, i tak:

- w art. 6 w ust. 3 uwzględnienie poprzez doprecyzowanie ich szczególnego charakteru edukacyjnego.
- w art. 7 w ust. 7 uwzględniając, w szczególności sposób powoływania przewodniczącego, zwoływania posiedzeń Rady oraz jej obsługi administracyjnej.
- w art. 21 w ust. 4 przy ustalaniu sposobu i trybu zaliczania bibliotek do bibliotek naukowych oraz ustalania ich wykazu uwzględniając ich szczególną specyfikę oraz zapewnienie profesjonalnego wykonywania przez nie zadań.
- w art. 26 w ust. 2 uwzględniając, w szczególności ich specyfikę.
- w art. 29 w ust. 4 mając na celu zapewnienie profesjonalnego wykonywania zadań.

3.3. Zmiany dotyczące ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Zadania objęte mecenatem państwa

Proponuje się zmianę brzmienia art. 43 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zmiany polegać mają na:

- 1) rezygnacji ze szczególnego traktowania jednostek samorządu terytorialnego, które przejęły instytucje filmowe i instytucje kultury 1 stycznia 1999 roku.
- 2) wskazania w ustawie, zamiast Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jako właściwego do określenia sposobu i trybu przyznawania dotacji z budżetu państwa na zadania objęte mecenatem państwa.
- 3) ujęcia w delegacji ustawowej dla wydania rozporządzenia w sprawie określenia sposobu i trybu przyznawania dotacji, wytycznych dotyczących celów na które mogą zostać przeznaczone środki, terminów naboru wniosków, formalnych i merytorycznych kryteriów oceny wniosków.

Proponowana zmiana pozwoli na większą elastyczność w zakresie dostosowywania systemu przyznania dotacji na działalność kulturalną do zmieniających się społecznych potrzeb oraz przez likwidację szczególnego trybu traktowania części jednostek samorządu terytorialnego, ujednotoci system przyznawania dotacji .

3.4. Zmiany dotyczące ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej

W związku ze zmianą przepisu art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, który ma bezpośrednio zastosowanie m. in. do dyrektora muzeum będącego jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej, którym może być funkcjonariusz Państwowej Straży Pożarnej, koniecznym jest zachowanie możliwości powoływania dyrektora tego muzeum na czas nieokreślony. Umożliwi to bowiem odwołanie go, również ze względów wynikających z pragmatyki służbowej. W związku z powyższym, proponuje się zmianę w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 oraz Nr 18, poz. 97), tak by dyrektor muzeum będącego jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej mógł być powoływany również na czas nieokreślony. (zob. pkt 3.1.6.)

3.5. Zmiany dotyczące ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. - o opłacie skarbowej

Opłata pobierana przy wydaniu pozwoleń na wywóz zabytku za granicę na stałe wynika z ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. – o opłacie skarbowej. Obecnie opłata wynosi 25 % wartości wywożonego zabytku ustalonej przez biegłych.

Z opłaty skarbowej nie są zwolnione instytucje kultury. Ten stan prawny powoduje, że dochodzi do sytuacji, w których muzeum wymieniające się na zbiory za zgodą ministra kultury i dziedzictwa narodowego z zagranicznym muzeum musi od wycenionych zbiorów zapłacić często bardzo wysoką opłatę.

Reasumując muzea i inne instytucje kultury pragnące powiększyć swoje zbiory poprzez zamianę eksponatów z muzeum znajdującym się poza granicami Rzeczypospolitej lub pragnące promować kulturę polską poprzez darowiznę eksponatów muzeum znajdującym się poza granicami Rzeczypospolitej mają taką możliwość utrudnioną, jeżeli nieuniemożliwioną. Wysokie ceny zabytków utrzymujące się na rynku powodują, że opłata skarbową 25 % wartości wywożonego zabytku,

którą musi uiścić muzeum lub inna instytucja kultury pragnąca wywieźć przedmiot za granicę bywa powodem ograniczenia takiej działalności.

By naprawić tą niekorzystną dla instytucji kultury sytuację proponuje się w **ustawie o opłacie skarbowej** wprowadzić zwolnienie na pozwolenie na wywóz za granicę na stałe zabytku wywożonego w ramach zamiany lub darowizny muzealiów oraz innych zabytków znajdujących się w posiadaniu muzeów państwowych i samorządowych oraz innych instytucji kultury, a także muzeów prowadzonych przez placówki naukowo-badawcze i akademickie szkoły wyższe.

Ustawa o opłacie skarbowej przewiduje podobne rozwiązania np. w przypadku wydania zezwolenia przez ministra właściwego do spraw środowiska lub wojewodę na działania związane z czynną ochroną przyrody.

Proponujemy rozwiązanie problemu poprzez dodanie w ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. – o opłacie skarbowej, zmian w w załączniku do ustawy w Części III ust. 30 kol. 4, reguły polegającej na wprowadzeniu zwolnienia na pozwolenia wydawane przez Ministra Kultury dotyczącego wywozu na stałe zabytku za granicę w sprawach, gdy dotyczą:

- a) zamiany lub darowizny muzealiów oraz innych zabytków znajdujących się w posiadaniu muzeów państwowych i samorządowych oraz innych instytucji kultury, a także muzeów prowadzonych przez placówki naukowo-badawcze i uczelnie publiczne,
- b) zwrotu zabytków utraconych w wyniku przestępstwa lub wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej oraz państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA),
- c) zwrotu zabytków utraconych w wyniku przestępstwa lub wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej, jeżeli zwrot tych zabytków wynika z umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską.

Propozycja przedstawiona w literze **a** uzasadniona jest tym, że wymienione w nim podmioty, uprawnione do ubiegania się o zwolnienie z opłaty skarbowej prowadzą działalność nienastawioną na zysk, nie mogą zatem prowadzić działalności polegającej na obrocie

zabytków w celach komercyjnych, co ma miejsce w przypadku podmiotów prywatnych, w tym również prywatnych szkół wyższych.

Litery b i c proponowanych zmian wynikają z faktu, iż przepisy o opłacie skarbowej powodują, że ze względu na wysoką opłatę utrudniony jest również zwrot zabytków utraconych w wyniku przestępstwa lub wywiezionych niezgodnie z prawem z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz państw nie będących członkiem Unii Europejskiej, do którego Rzeczpospolita Polska zobowiązała się w umowach międzynarodowych. Brak zwolnień od opłaty skarbowej w ww. przypadkach stoi w sprzeczności z celem takich aktów prawnych jak Dyrektywa Rady 93/7/EWG z 15 marca 1993 r. o zwrocie dóbr kultury nielegalnie przemieszczonych z terytorium Państwa Członkowskiego OJ L 74, 27.3.1993, ustawa o muzeach (Dz. U. z dnia 20 stycznia 1997 r.), ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

W przypadku, kiedy zwolnienie z opłaty skarbowej instytucji kultury stanowi pomoc publiczną, pomoc ta jest udzielana jako pomoc de minimis w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006).

4. Upoważnienia do wydania aktów wykonawczych

Zgodnie z niniejszym projektem założeń konieczne będzie wydanie nowych następujących aktów wykonawczych:

4.1. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie nadawania Medalu "Zasłużony Kulturze Gloria Artis" (art. 7 ust. 5 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.2.

4.2. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie wykazu obiektów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, w których prowadzona jest, jako podstawowa, działalność kulturalna lub które dla takiej działalności zostały wybudowane i nie mogą być przeznaczone do prowadzenia wyłącznie innej

działalności podstawowej, oraz ustalenia ich wykazu (art. 14a ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.5.

4.3. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie określenia stanowisk pracy oraz minimalnego poziomu wynagrodzenia zasadniczego, a ponadto określone zostaną warunki – odpowiednio-ustalania, przyznawania i wypłacania wynagrodzeń i świadczeń wymienionych w ustawie oraz ich wysokość – zob. pkt 3.1.15.

4.4. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie nadawania odznaki honorowej "Zasłużony dla Kultury Polskiej" (art. 6a ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.18.

4.5. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz ich wysokości (art. 7a ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.18.

4.6. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu przyznawania stypendiów osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz wysokości tych stypendiów (art. 7b ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.18.

4.7. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia rejestru instytucji kultury (art. 14 ust. 4 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) – zob. pkt 3.1.18.

4.8. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie ustalenia wykazu bibliotek, których zbiory tworzą narodowy zasób biblioteczny, określenia organizacji tego zasobu oraz zasad i zakresu jego szczególnej ochrony (art. 6 ust. 3 ustawy o bibliotekach) - zob. pkt 3.3.4.

4.9. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie regulaminu Krajowej Rady Bibliotecznej (art. 7 ust. 7 ustawy o bibliotekach) zob. pkt 3.3.3.

4.10. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie sposobu i trybu zaliczania bibliotek do bibliotek naukowych oraz ustalania ich wykazu (art. 21 ust. 4 ustawy o bibliotekach) zob. pkt 3.3.3.

4.11. Minister Obrony Narodowej, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Minister Zdrowia, Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach opieki zdrowotnej, w domach pomocy społecznej, w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich, a także w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji (art. 26 ust. 2 ustawy o bibliotekach) zob. pkt 3.3.3.

4.12. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji (art. 29 ust. 4 ustawy o bibliotekach) zob. pkt 3.3.3.

4.13. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – rozporządzenie w sprawie zadań z dziedziny kultury realizowane przez samorządowe instytucje kultury objęte mecenatem państwa oraz trybu naboru i wyboru wniosków o udzielenie dotacji na te zadania (art. 43 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego) zob. pkt 3.4.

5. Wpływ projektowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych - przepisy dostosowujące, zmieniające i przejściowe

Ze względu na proponowane zmiany przepisów dotyczące nowych zasad wynagradzania (w części nagród jubileuszowych - zob. pkt 3.1.15), proponuje się, aby pracownicy instytucji artystycznych zatrudnieni nie później, niż do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowali prawo do nagród jubileuszowych na dotychczasowych zasadach.

Zgodnie z dotychczasowymi zasadami, określonymi w rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z dn. 31 marca 1992r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników niektórych instytucji kultury, pracownikom instytucji artystycznych (ich obecna nazwa: „niektóre instytucje kultury”) przysługują nagrody jubileuszowe po kolejnych, pięcioletnich okresach pracy, a maksymalna liczba lat pracy, za którą przysługuje

nagroda, nie jest określona. Ustawa zmieniająca ustala maksymalną liczbę lat pracy, za którą nagroda przysługuje, wynoszącą 40 lat /z tym, że nadal granica ta nie dotyczy pracowników baletu, solistów wokalistów, muzyków grających na instrumentach dętych i artystów chóru/. W ten sposób ustawa dostosowała maksymalną liczbę lat pracy do granicy aktualnie obowiązującej w pozostałych /nieartystycznych/ instytucjach kultury, określoną w rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z dn. 23 kwietnia 1997r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników zatrudnionych w instytucjach kultury prowadzących w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury. Granica 40 lat pracy będzie dotyczyła pracowników, którzy zostaną zatrudnieni w instytucji artystycznej w czasie, gdy będzie już obowiązywała zmieniona ustawa, natomiast zasadne jest niepogarszanie w omawianym zakresie warunków wynagradzania pracowników wcześniej zatrudnionych.

Uzasadnienie wcześniejszego nabycia prawa do nagrody jubileuszowej (odpowiednio po 10 i po 15 latach pracy) oraz nieograniczanie przez ustawę liczby lat pracy, po upływie których przysługują kolejne nagrody jubileuszowe, w odniesieniu do pracowników baletu, solistów wokalistów, muzyków grających na instrumentach dętych i artystów chóru wynika z rodzaju ich pracy, charakteryzującej się znacznie większym, w stosunku do pozostałych pracowników, wysiłkiem fizycznym i szybszą utratą możliwości wykonywania zawodu, z czym wiąże się również wcześniejsze nabycie prawa do świadczeń emerytalnych.

Ze względu na proponowane zmiany przepisów dotyczących wprowadzenia nowego podziału instytucji kultury (zob. pkt 3.1.3.) konieczne jest wskazanie, że organizatorzy instytucji kultury, które w świetle nowych rozwiązań prawnych stają się instytucjami artystycznymi, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy winni spełnić wymogi określone w przepisach niniejszej ustawy.

Ze względu na proponowane zmiany przepisów dotyczących, deakcesja zbiorów (zob. pkt 3.2.5.), konieczne jest wskazanie, że sprawy wszczęte, a nie zakończone przed dniem wejście w życie ustawy będą rozpatrywane według przepisów dotychczasowych.

Ze względu na proponowaną zmianę przepisów dotyczącą treści statutu instytucji kultury, muzeów i bibliotek (zob. pkt 3.1.4., pkt 3.2.2. i pkt 3.3.1) konieczne jest wskazanie, że dotychczasowe treści statutów instytucji kultury zostaną dostosowane do nowych przepisów w terminie 6 miesięcy.

Ze względu na proponowaną zmianę przepisów dotyczącą zasad powoływania dyrektorów instytucji kultury (zob. pkt 3.1.6.) konieczne jest wskazanie, że dotychczasowe akty powołania dyrektorów instytucji kultury pozostają w mocy, podobnie jak zachowują stanowiska dotychczas powołani zastępcy dyrektorów instytucji kultury (zob. pkt 3.1.8.). Ponadto, w celu zunifikowania umów należy wprowadzić przepis w sprawie wygaśnięcia bezterminowych umów dyrektorów pełniących obecnie swe funkcje. Należy to wprowadzić w terminie roku od wejścia w życie przepisów. Organizator miałby prawo bez konkursu powołać dotychczasowego dyrektora na kontrakt od 3 do 5 lat.

Ze względu na proponowaną zmianę przepisów dotyczących powierzania zarządzania instytucją kultury (zob. pkt 3.1.7.) konieczne jest wskazanie, że dotychczasowe umowy o powierzeniu zarządzania instytucją kultury pozostają w mocy.

Ze względu na proponowane zmiany przepisów (pkt 3.1.17.) planuje się, że nowe zasady zatrudniania pracowników artystycznych będą mogły być stosowane do umów zawieranych po wejściu w życie nowych przepisów. Ze względów gwarancyjnych i zachowania zasady nie działania prawa wstecz umowy o pracę na czas nieokreślony zawarte przez pracowników artystycznych przed dniem wejścia w życie ustawy będą nadal obowiązywały.

Właściwi ministrowie wydadzą nowe lub zmodyfikowane akty wykonawcze w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy. Dotychczasowe rozporządzenia wykonawcze wydane na podstawie przepisów wydanych przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia proponowanej ustawy.

6. Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy

Przewiduje się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) przepisów dotyczących zasad rachunkowości (pkt 3.1.14.), przepisów dotyczących zasad wynagradzania w instytucjach kultury (pkt 3.1.15) oraz nowych zasad mecenatu państwa (pkt 3.4.), które powinny wejść w życie od początku kolejnego roku budżetowego,
- 2) przepisów dotyczących umieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN – wykazu muzeów w Polsce (pkt 3.2.3.), oraz łączenia bibliotek (pkt 3.3.2), które powinny wejść w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

III. OCENA PRZEWIDYWANYCH SKUTKÓW (KOSZTÓW I KORZYŚCI) SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH PROJEKTOWANEJ USTAWY

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt:

Projektowana ustawa oddziaływać będzie na:

- państwowe i samorządowe instytucje kultury,
- pracowników instytucji kultury (w tym ich dyrektorów i zastępców dyrektorów),
- organizatorów instytucji kultury,
- osoby odznaczone Medalem „Gloria Artis”,
- samorządy gminne, powiatowe i wojewódzkie,
- Ministra Kultury
- Ministra Finansów,
- osoby uczestniczące w rynku sztuki,
- wydawców,
- twórców i artystów,
- animatorów kultury.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Omawiany projekt założeń powstał w oparciu o:

- postulaty i uwagi zgłoszone przez środowisko i instytucje działające w sferze kultury,

- dokument rządowy pt. „*Analiza problemowa dotycząca przepisów prawa związanych z prowadzeniem działalności kulturalnej w oparciu o ustawę o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i inne ustawy oraz wykonywaniem zadań związanych z ochroną dziedzictwa narodowego*”, który był przekazany do uzgodnień z członkami Rady Ministrów w lipcu br. oraz został zamieszczony na stronie głównej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Projekt został umieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

A. Konsultacje społeczne

W dniu 18 września 2009 r. projekt założeń został przesłany do **konsultacji społecznych** związkom zawodowym, organizacjom pracodawców oraz zainteresowanym podmiotom.

Omawiany projekt dokumentu został przekazany do następujących podmiotów, takich jak:

- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki,
- Sekretariat Kultury i Środków Przekazu NSZZ „Solidarność” w Warszawie,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”,
- Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”,
- Sekcja Krajowa Pracowników Archiwów Państwowych NSZZ „Solidarność”,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Związek Pracodawców Prywatnych Mediów „Lewiatan”,
- Instytut Książki,
- Związek Artystów Scen Polskich,
- Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów ,
- Związek Pracodawców UNIA POLSKICH TEATRÓW,
- Stowarzyszenie Dyrektorów Filharmonii - Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego,

- Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków,
 - Związek Kompozytorów Polskich,
 - Narodowy Instytut Fryderyka Chopina,
 - Stowarzyszenie Filmowców Polskich,
 - FilMOTEKA Narodowa,
 - Polski Instytut Sztuki Filmowej,
 - Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych,
 - Narodowy Instytut Audiowizualny,
 - Narodowe Centrum Kultury,
 - Instytut Kulturoznawstwa UAM w Poznaniu,
 - Związek Polskich Artystów Plastyków,
 - Stowarzyszenie Muzealników Polskich,
 - Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Stowarzyszenie Historyków Sztuki,
 - Krajowa Rada Biblioteczna
 - Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
 - Polski Związek Bibliotek
 - Biblioteka Narodowa
 - Międzynarodowe Centrum Kultury
 - Zamek Królewski w Warszawie
 - Zamek Królewski - Wawel
 - Muzeum Narodowe w Warszawie
 - Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych
 - Muzeum Pałac w Wilanowie
 - Muzeum Łazienki Królewskie
 - Teatr Wielki – Opera Narodowa
 - Teatr Narodowy w Warszawie
 - Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
 - Instytut Adama Mickiewicza
 - AICA International Association of Art. Critics
- Sekcja Polska , Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski
- Polska Izba Książki.

Uwagi oraz opinie zgłosiły następujące podmioty takie jak:

- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki,
- Sekretariat Kultury i Środków Przekazu NSZZ „Solidarność” w Warszawie:
 - Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”,
 - Sekcja Krajowa Pracowników Bibliotek Publicznych NSZZ „Solidarność”
 - Sekcja Krajowa Pracowników Instytucji Artystycznych NSZZ „Solidarność”
- Związek Artystów Scen Polskich,
- Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów ,
- Związek Pracodawców UNIA POLSKICH TEATRÓW,
- Polski Instytut Sztuki Filmowej (brak uwag)
- Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych,
- Narodowy Instytut Audiowizualny,
- Narodowe Centrum Kultury,
- Instytut Kulturoznawstwa UAM w Poznaniu,
- Krajowa Rada Biblioteczna,
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich,
- Biblioteka Narodowa,
- Zamek Królewski w Warszawie,
- Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych,
- Muzeum Pałac w Wilanowie,
- Teatr Wielki – Opera Narodowa.

W trakcie konsultacji nie zgłosiły swoich stanowisk następujące organizacje:

- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” ,
- Sekcja Krajowa Pracowników Archiwów Państwowych NSZZ „Solidarność”,
- Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”,
- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Związek Pracodawców Prywatnych Mediów „Lewiatan”,
- Instytut Książki,

- Stowarzyszenie Dyrektorów Filharmonii - Filharmonia Pomorska im. Ignacego Jana Paderewskiego,
- Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków,
- Związek Kompozytorów Polskich,
- Narodowy Instytut Fryderyka Chopina,
- Stowarzyszenie Filmowców Polskich,
- FilMOTEKA Narodowa,
- Związek Polskich Artystów Plastyków,
- Stowarzyszenie Muzealników Polskich,
- Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Stowarzyszenie Historyków Sztuki,
- Polski Związek Bibliotek
- Międzynarodowe Centrum Kultury
- Zamek Królewski - Wawel
- Muzeum Łazienki Królewskie
- Teatr Narodowy w Warszawie
- Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
- Instytut Adama Mickiewicza
- AICA International Association of Art. Critics

Sekcja Polska , Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski

- Polska Izba Książki.

Ponadto, stanowisko do projektu założeń przedstawiła również Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Forum Dyrektorów Publicznych Bibliotek Samorządowych Województwa Małopolskiego, Komisja Zakładowa NSZZ Solidarność przy NOSPR w Katowicach, Filharmonia Świętokrzyska im. O. Kolberga w Kielcach.

Zgłaszane w ramach konsultacji społecznych uwagi do projektu założeń zawierały szereg często wykluczających się propozycji, a także propozycje nowych regulacji wykraczających poza zakres proponowanych zmian. Propozycje, które wykraczały poza zakres proponowanych zmian zostały wnikliwie ocenione. Jednakże ze względu na pilną potrzebę wprowadzenia do systemu prawnego omawianego projektu zostaną ponownie

rozpatrzone przy kolejnej nowelizacji projektu ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Uwzględniono w szczególności, następujące uwagi dotyczące:

- (pkt 3.1.4.) – Uwaga w zakresie wykreślenia obowiązku opiniowania regulaminu organizacyjnego instytucji kultury przez związki zawodowe i stowarzyszenia twórców – Związek Artystów Scen Polskich, Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki, Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Sekcja Krajowa Pracowników Instytucji Artystycznych NSZZ „Solidarność”, Sekcja Krajowa Pracowników Bibliotek Publicznych NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

Odmienne stanowisko przedstawili: Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów, Instytut Kulturoznawstwa UAM

- (Pkt 3.1. 12.) - Zmodyfikowanie ust. 4 art. 27 m.in. poprzez zmianę pojęcia „plan inwestycji” na „plan nakładów / wydatków na środki trwałe, wartości niematerialne i prawne, środki trwałe w budowie w rozumieniu ustawy o rachunkowości”. Zamek Królewski w Warszawie
- Propozycja zwolnienia instytucji kultury z opłaty skarbowej pobieranej przy wydawaniu pozwoleń na wywóz zabytków za granicę - Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych

W szczególności, częściowo uwzględniono uwagi dotyczące:

- (pkt 3.1.3.) Uwaga w sprawie zakwestionowania wprowadzenia ustawowego podziału instytucji kultury na instytucje artystyczne, upowszechniania kultury i inne. Zostanie wprowadzony podział na instytucje artystyczne i inne instytucje kultury - Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Narodowe Centrum Kultury, Muzeum Pałac w Wilanowie, Instytut Kulturoznawstwa UAM, Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów, Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych, Związek Pracodawców - Unia Polskich Teatrów

- (pkt 3.1.6.) Uwagi w sprawie powoływania dyrektora instytucji kultury (Związek Pracodawców - Unia Polskich Teatrów, Muzeum Pałac w Wilanowie, Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów, Instytut Kulturoznawstwa UAM, Biblioteka Narodowa, Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych, Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Sekcja Krajowa Pracowników Instytucji Artystycznych NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych

Niektóre uwagi przywołują stan obecny.

Uwaga przyjęta : Przedłużenie kadencji dyrektora nie wymaga procedury art. 15. tzn. jest to wyłączna decyzja organizatora nie wymagająca konsultacji z resortowym ministrem, ani konsultacji środowiskowych. Ma to służyć uproszczeniu procedur i wpisuje się w filozofię umocnienia pozycji dyrektora instytucji artystycznej. Jednocześnie trzeba podkreślić, że zasięgnięcie konsultacji będzie przecież możliwe jeżeli organizator będzie miał taką wolę, decyzja będzie bowiem leżeć po jego stronie.

Została nieuwzględniona propozycja zgłaszana przez związki zawodowe, że związki zawodowe nadal będą miały prawo wydawać opinie wobec dyrektora wyłonionego w konkursie. Zachodzi tu podwójne uprawnienie i szczególne uprzywilejowanie strony związkowej, której przedstawiciele, zgodnie z rozporządzeniem MKiDN, wchodzi w skład komisji konkursowej.

Odrzucony został wniosek środowiskowy o ograniczenie uprawnień dyrektora w zakresie długości podpisywanych umów. Wydaje się, że w praktyce instytucji artystycznej ograniczenie długości podpisywania umów do czasu wyznaczonego przez kadencje mogłoby raczej stać się przeszkodą w działaniu instytucji niż jej pomagać. Trzeba przyjąć, że pierwsza kadencja na ogół będzie trzyletnia. Po roku więc dyrektor będzie mógł już zawierać tylko dwuletnie kontrakty sezonowe itd. Może to uniemożliwić pozyskanie wartościowych wykonawców, którzy będą np. zainteresowani stabilniejszymi kontraktami np. 5-letnimi.

Uwaga SDT na temat informowania dyrektora co do formy zakończenia kadencji (przedłużenie lub zakończenie kadencji) powinno następować na drodze umowy pomiędzy dyrektorem a organizatorem. Uregulowanie tego poprzez przepisy ustawowe wydaje się być zbyt trudne do stosowania w praktyce. Należy się jednak

zgodzić, że powinno to następować co najmniej na pół roku przed przewidywanym końcem kadencji, a najlepiej na początku ostatniego sezonu kadencji.

Do przyjęcia przepis przejściowy: zakończenie bezterminowych umów dyrektorów pełniących obecnie swe funkcje. W celu zunifikowania systemu należy to wprowadzić w terminie roku od wejścia przepisów w życie. Organizator miałby prawo bez konkursu powołać dotychczasowego dyrektora na kontrakt od 3 do 5 lat lub na podstawie obowiązujących przepisów rozwiązać z nim umowę o pracę i na podstawie przepisu art. 15 powołać nowego dyrektora .

- (pkt 3.1. 10. i pkt 3.2.2.) Uwaga w sprawie łączenie muzeów z innymi formami organizacyjnymi instytucji kultury – Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Muzeum Pałac w Wilanowie. Obecnie dodano w projekcie jeszcze jeden warunek – opinia Rady ds. Muzeów.
- (pkt 3.1. 10. i pkt 3.3.2.) Uwaga w sprawie łączenie bibliotek z innymi formami organizacyjnymi instytucji kultury- Biblioteka Narodowa, Krajowa Rada Biblioteczna, Wojewódzka biblioteka Publiczna w Krakowie, Forum Dyrektorów Publicznych Bibliotek Samorządowych Województwa Małopolskiego. Obecnie dodano w projekcie jeszcze jeden warunek – opinia Krajowej Rady Bibliotecznej.

Nie uwzględniono w szczególności następujących uwag dotyczących:

- (pkt 3.1.1.) Uwaga w sprawie wykreślenia przepisu art. 6 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, kwestionowanie zasadności określenia wymagań kwalifikacyjnych przez MKiDN dla stanowiska poza muzeami i bibliotekami – Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki, Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

Natomiast wykreślenie omawianego przepisu znalazło poparcie u następujących podmiotów, tj: Związek Pracodawców - Unia Polskich Teatrów, Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów, Instytut Kulturoznawstwa UAM, Biblioteka Narodowa, Muzeum Pałac w Wilanowie, Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych. Powyższe podmioty zgadzają się z jego wykreśleniem gdyż stoi w zgodzie z zasadą ustrojową państwa zdecentralizowanego, z zasadą subsydiarności, w ramach której samorządy w zakresie swych kompetencji mogą wziąć pełną odpowiedzialność za prowadzone przez siebie instytucje. Podtrzymanie

jednolitych wymagań dla bibliotekarzy i muzealników, określanych przez Ministra, może być w pewnym zakresie uzasadnione odpowiedzialnością państwa za ochronę dziedzictwa kulturowego.

- (pkt. 3.1.4.) Statuty najczęściej są ogólnikowe i bardzo trudno skłonić organizatorów do ich rozszerzenia zwłaszcza w punkcie „zakres działalności” – Unia Polskich Teatrów, Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych.
Jednakże przepis w obecnej formie wydaje się być wystarczający. Statut określa ramowo formy działalności instytucji, a doprecyzowane planowanych działań winno się znaleźć w programie przygotowywanym przez dyrektora i przedstawianym organizatorowi
- (pkt 3.2.4.) Prawo pierwokupu i pierwszeństwo służące muzeom rejestrowym- Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”,
- (pkt 3.2.5) Deakcesja zbiorów publicznych, proponowana zmiana może być bowiem zagrożeniem dla kolekcji muzealnych w sytuacji niedoinwestowania placówek lub ze względu na historyczną fluktuację ocen i gustów na przestrzeni czasu. - Sekcja Krajowa Muzeów i Instytucji Ochrony Zabytków NSZZ „Solidarność”, Muzeum Pałac w Wilanowie

Nowa procedura jest jedynie nieznacznym uproszczeniem rozwiązań przewidzianych w obecnej ustawie o muzeach; nowe propozycje są na tyle restrykcyjne, że zapobiegną „żywiłowej” wyprzedaży zbiorów, czego najbardziej obawiają się środowiska opiniujące ustawę; intencją MKiDN jest stworzenie instytucjom muzealnym możliwości prowadzenia elastycznej polityki kształtowania kolekcji, w żadnym zaś wypadku – przymusu wyprzedaży zbiorów w celu pokrywania bieżących zobowiązań finansowych.

Podmioty, które wyrażały swoje stanowisko do przedłożonego materiału w dużej części wyrażały pozytywną opinię dotyczącą zakresu i treści proponowanych zmian. Twierdząc, że wychodzą one naprzeciw konkretnym potrzebom podmiotów funkcjonujących w obszarze kultury, są poparte wieloletnim doświadczeniem działalności obciążonej bagażem „nieuzasadnionych barier, ograniczeń i obowiązków”.

Z punktu widzenia jakości funkcjonowania instytucji kultury i ich oferty, ważnych jest co najmniej kilka wynikających z projektu możliwości:

- 1) zwiększenie konkurencyjności instytucji kultury – w relacjach wewnętrznych (pracowniczych) jak i na zewnątrz,
- 2) zróżnicowanie instytucji kultury ze względu na ich specyfikę oraz pełnione funkcje,
- 3) wyposażenie instytucji w instrumenty prowadzenia aktywnej i elastycznej polityki zewnętrznej i wewnętrznej,
- 4) uporządkowanie i doprecyzowanie przepisów prawnych w celu skupienia się instytucji kultury na rozwoju i pracy merytorycznej w miejsce dopasowywania się do ograniczających je przepisów.

W dniu 18 listopada 2009 r. powyższy projekt założeń został przekazany do oceny skutków regulacji, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Radzie Legislacyjnej oraz do uzgodnień międzyresortowych.

B. Konsultacje międzyresortowe

W wyniku przeprowadzonych **konsultacji międzyresortowych** oraz podjętych ustaleń w dniu 18 grudnia 2009 r. podczas konferencji międzyresortowej nastąpiły zmiany w projektowanych założeniach.

Wykreślone zostały następujące zapisy, takie jak :

- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Przeniesienie przepisów o Funduszu Promocji Kultury oraz przejmowanie samorządowych instytucji kultury przez właściwych ministrów)
- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Ochrona prawna pojęcia „muzeum”)
- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Biblioteki naukowe i nadawanie numerów ISBN i ISSN

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o obowiązkowym egzemplarzu bibliotecznym (wykaz uprawnionych bibliotek)

- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 16 lipca 1987 r. o państwowych instytucjach filmowych (przekształcanie państwowych instytucji filmowych)

- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (wszystkie, czyli umowy barterowe, umowy licencyjne.
- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Audyt wewnętrzny, wykorzystanie dotacji a termin przyjęcia faktury (rachunku)).

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (zwolnienie z podatku dochodowego stypendiów przyznawanych przez Ministra Kultury oraz jednostki samorządu terytorialnego)

Zmiany dotyczące ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Opłata konserwatorska oraz podatek od nieruchomości)

- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. (Opłata konserwatorska)
- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (uzupełnienie o zapis, że poręczenie może obejmować odszkodowanie z tytułu kradzieży, zniszczenia lub uszkodzenia eksponatów zaistniałych w okresie wystawy, a także w trakcie montażu eksponatów i ich transportu do i z Polski)
- Zmiany dotyczące ustawy z dnia 29 lipca 1992 r. o grach i zakładach wzajemnych (Przychody Funduszu Promocji Kultury pochodzące z opłaty miejscowej, promocja i wspieranie artystów)

C. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

W dniu 15 grudnia 2009 r. odbyło się posiedzenie Zespołu do Spraw Edukacji Kultury i Sportu **Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego**, podczas którego Strona Samorządowa zgłosiła uwagi. Po złożeniu wyjaśnień przez Stronę Rządową oraz przyjęciu uwag polegających na :

- wyłączeniu estrad z grupy instytucji artystycznych i włączeniu do grupy innych instytucji kultury,
- nadaniu nowego brzmienia przepisowi - art. 23 ust. 3 ustawy o muzeach („Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może wydać pozwolenie na zamianę, sprzedaż lub darowiznę muzealiów **innym muzeom** na

wniosek dyrektora muzeum zaopiniowany przez radę muzeum, **organizatora muzeum** i Radę do Spraw Muzeów.”),

projekt został skierowany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Następnie w dniu 23 grudnia 2009 r. odbyło się posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, podczas którego Strona Samorządowa uznała, że tak przygotowane założenia, przeniesione na ustawę, będą rodzić skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego. Pomimo złożonych wyjaśnień przez Stronę Rządową oraz wycofaniu się z dotychczasowej koncepcji opłaty konserwatorskiej, ustalono, że projekt zostanie przekazany do rozpatrzenia jeszcze przez Zespół do Systemu Finansów Publicznych.

Posiedzenie wyżej wymienionego Zespołu odbyło się dnia 14 stycznia br. podczas którego projekt założeń został uzgodniony z dwoma rozbieżnościami. Tzn. Strona Samorządowa kwestionuje:

- zwolnienie stypendiów przyznawanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostki samorządu terytorialnego na podstawie art. 7b ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na podstawie art. 113 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z podatku dochodowego od osób fizycznych,
- zwolnienie instytucji kultury z podatku od nieruchomości.

W dniu 27 stycznia br. odbyło się ponownie posiedzenie KWRiST, podczas którego został uzgodniony projekt z dwoma rozbieżnościami zgłoszonymi wcześniej przez Zespół do Systemu Finansów Publicznych.

W wyniku dalszych uzgodnień międzyresortowych zrezygnowano z zapisów dotyczących zwolnienia stypendiów przyznawanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz jednostki samorządu terytorialnego oraz zwolnienia instytucji kultury z podatku od nieruchomości; co w konsekwencji spowodowało, że brak jest rozbieżności z KWRiST.

- D.** W dniu 11 stycznia br. została przedstawiona opinia **Rady Legislacyjnej**. Członkowie Rady Legislacyjnych uznali że projekt założeń może stanowić podstawę do

prowadzenia dalszych prac legislacyjnych, mających na celu ulepszenie stanu prawnego w zakresie działalności instytucji kultury.

3. Wpływ projektowanej ustawy na:

1) sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Większość rozwiązań proponowanych w ramach projektowanej ustawy nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych.

Wpływ ten dotyczyć będzie następujących przepisów zawartych w projekcie:

Zmiany dotyczące medalu „Gloria Artis” (pkt 3.1.2.) – koszt dla budżetu państwa nie przekraczający kwoty 10.000 zł, pokryty w ramach budżetu Ministra Kultury.

Ułatwienie możliwości powierzenia zarządzania instytucją kultury przez osoby fizyczne i prawne (pkt 3.1.7.) – potencjalnie to rozwiązanie może spowodować niewielkie zwiększenie kosztów dla budżetów organizatorów państwowych i samorządowych z uwagi na to, że wynagrodzenie zarządców może być nieco wyższe niż pensje dyrektorskie. Jednak można przypuszczać, że zwiększone koszty zostaną zrekompensowane efektywniejszym zarządzaniem, także w sferze pozyskiwania dodatkowych środków ze źródeł prywatnych i ograniczania zbędnych kosztów instytucji. W konsekwencji więc - proponowane rozwiązanie nie powinno wiązać się docelowo ze zwiększonymi wydatkami.

Możliwość łączenia różnych rodzajów instytucji kultury (pkt. 3.1.9, 3.2.1. i 3.3.2.) przyniesie pozytywny efekt dla finansów publicznych. Możliwe będzie bowiem łączenie instytucji, co wpłynie na ograniczenie kosztów stałych, lepsze wykorzystanie kadr i majątku instytucji.

Nowe regulacje dotyczące systemu wynagrodzeń w instytucjach kultury (pkt 3.1.15.) nie będą miały praktycznego wpływu na finanse publiczne, a to z tego względu że w chwili obecnej górne stawki określone w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 31 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nie są

traktowane jako maksymalne i w większości instytucji wynagrodzenia kształtują się powyżej tych stawek. W tym sensie, nowa regulacja jest odbiciem stanu istniejącego.

Wprowadzenie artystycznej sezonowej umowy o pracę (pkt 3.1.17.)

Ze względu na fakt, że uregulowania dotyczyć mają osób nowozatrudnionych (w skali kraju jest ich kilkaset osób rocznie), a skutki zostaną rozłożone na długi okres, należy uznać że skutków finansowych dla budżetu państwa nie będzie.

Ułatwienie możliwości zbywania zbiorów (pkt 3.2.5.) będzie miało pozytywny efekt na sektor finansów publicznych, gdyż zwiększy dochody własne muzeów.

Zmienione zasady wykorzystania dotacji będą miały pozytywny wpływ na finanse publiczne, zwiększą bowiem efektywność instytucji kultury w wykorzystaniu środków budżetowych.

Wprowadzenie nowych zasad mecenatu Ministra Kultury (pkt 3.4.) może przynieść oszczędności dla budżetu państwa dzięki większej efektywności nowych rozwiązań. Jednocześnie – przy założeniu sprawnego funkcjonowania samorządowych instytucji kultury - nie powinno to spowodować obniżenia ich budżetów.

2) rynek pracy

Większość rozwiązań proponowanych w ramach projektowanej ustawy nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

Wpływ ten dotyczyć będzie następujących przepisów zawartych w projekcie:

Nowe zasady powoływania dyrektora instytucji kultury (pkt 3.1.6.) będą miały co do zasady pozytywny wpływ na rynek pracy poprzez większą stabilizację pozycji dyrektorów.

Możliwość łączenia różnych rodzajów instytucji kultury (3.1.9., 3.2.1. i 3.3.2.) może przynieść lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich oraz bazy materialnej, w szczególności w zakresie powielających się stanowisk związanych z obsługą instytucji.

Nowe regulacje dotyczące systemu wynagrodzeń w instytucjach kultury (pkt 3.1.15.) nie będą miały wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego, z tego powodu, że nie wprowadzają nowych uprawnień i składników a jedynie przenoszą niektóre z nich z rozporządzenia wykonawczego do ustawy oraz określają tylko minimalny ich poziom nie wyższy niż dotychczas. Faktyczna realizacja tych uprawnień odbywać się będzie w ramach możliwości finansowych wynikających z otrzymanej kwoty dotacji podmiotowej od organizatora i wpływów własnych samodzielnych instytucji kultury.

Wprowadzenie artystycznych sezonowych umów o pracę (pkt 3.1.17.)

Nowe uregulowania służąc będą zwiększeniu elastyczności rynku pracy, przyczynia się do nowego doboru kadr, co w konsekwencji spowoduje podniesienie poziomu pracy zespołów artystycznych.

3) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Znacząca większość rozwiązań proponowanych w ramach projektowanej ustawy nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

4) sytuację i rozwój regionalny

Znacząca większość rozwiązań proponowanych w ramach projektowanej ustawy nie będzie miała bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Nie można jednak pominąć pozytywnego wpływu w tym zakresie, który może zostać osiągnięty poprzez lepiej i efektywniej funkcjonujące – dzięki niniejszemu projektowi - podmioty prawa kultury.

Możliwość łączenia instytucji kultury różnych rodzajów (3.1.9, 3.2.1. i 3.3.2.) pozwoli samorządom na lepsze wykorzystywanie posiadanych zasobów w dziedzinie kultury (również w kontekście lokalizacji i multidyscyplinarności nowych instytucji), a tym samym na efektywniejsze zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców regionów.

5) na ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska

Przedstawiony projekt nie będzie miał wpływu na ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska.